

Klein maar fijn?

Het draagvlak voor wettelijke minimum afmetingen voor
de huisvesting van hamsters

Melanie Hollitschke

4DG

1 juni 2018

Klein maar fijn?

Het draagvlak voor wettelijke minimum afmetingen voor
de huisvesting van hamsters

Afstudeerwerkstuk

Naam student:	Melanie Hollitschke
Opleiding:	Diergezondheid en Management
Major:	B Dier- en veehouderij
Plaats en datum:	Dronten, 1 juni 2018
Naam afstudeerdocent:	Mirella van Leeuwen

DISCLAIMER

Dit rapport is gemaakt door een student van Aeres Hogeschool als onderdeel van zijn/haar opleiding. Het is géén officiële publicatie van Aeres Hogeschool. Dit rapport geeft niet de visie of mening van Aeres Hogeschool weer. Aeres Hogeschool aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade voortvloeiend uit het gebruik van de inhoud van dit rapport.

Voorwoord

Voor u ligt mijn afstudeerwerkstuk dat is geschreven in het kader van mijn opleiding Diergezondheid & Management aan de Aeres Hogeschool Dronten.

Ik ben eigenares van drie cavia's en twee konijnen en in de afgelopen jaren heb ik ook Russische dwerghamsters gehad. Vanaf mijn tienertijd ben ik bezig met het natuurlijke huisvesten van mijn huisdieren en mij valt op dat tegenwoordig het bewustzijn voor de behoeften van deze diersoorten toeneemt. Er zijn steeds meer dierenhouders die een groot verblijf voor hun dier(en) inrichten. Aan de andere kant zie ik vaak kleine traliekooien in dierenwinkels staan die door winkeliers als geschikte huisvesting geadviseerd worden.

Ik heb voor dit onderzoek gekozen omdat mijn passie bij dit onderwerp ligt en ik graag verandering wil brengen in de manier van huisvesten van hamsters. Als deskundige in de petsector wil ik bewustzijn creëren voor de behoeften van deze diersoort en daardoor het dierenwelzijn bevorderen. In bijlage 9 heb ik een artikel toegevoegd dat de belangrijkste bevindingen van mijn onderzoek samenvat en geschikt is voor publicatie in een vakblad.

Graag wil ik mijn afstudeerdocent Mirella van Leeuwen bedanken voor het begeleiden van mijn afstudeerwerkstuk. Ook wil ik het LICG en de ondernemers van de dierenpeciaalzaken bedanken voor de interviews. Daarnaast gaat mijn dank uit naar de hamsterhouders die mijn enquête hebben ingevuld.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Melanie Hollitschke

Melanie Hollitschke

Dronten, juni 2018

Hoofdstuk 2 is aangepast en dient opnieuw beoordeeld te worden.

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
Zusammenfassung	7
1. Inleiding	8
1.1 Breder kader	8
1.2 Verdieping	10
1.3 Draagvlak	11
1.4 Doelstelling	12
2. Materiaal en methode	13
3. Resultaten	15
3.1 Draagvlak onder verkopers voor wettelijke minimum afmetingen	15
3.2 Draagvlak onder kopers voor wettelijke minimum afmetingen	20
3.3 Wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk	25
4. Discussie	27
4.1 Draagvlak onder verkopers voor wettelijke minimum afmetingen	27
4.2 Draagvlak onder kopers voor wettelijke minimum afmetingen	29
4.3 Wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk	31
5. Conclusies en aanbevelingen	33
Bronnenlijst	36
Bijlage 1 Interviewvragen dierenspeciaalzaken	39
Bijlage 2 Interviewvragen LICG	40
Bijlage 3 Enquête voor hamstereigenaren	41
Bijlage 4 Uitwerking interview LICG	43
Bijlage 5 Uitwerking interview Chews&Nibbles	49
Bijlage 6 Uitwerking interview Jumper Lelystad	55
Bijlage 7 Uitwerking interview Zoo&Zo	58
Bijlage 8 Uitwerking interview dierenspeciaalzaak De Lange	64
Bijlage 9 Artikel voor vakblad	68
Bijlage 10 Checklist Schriftelijk Rapporteren	69

Begrippenlijst

Begrip	Verklaring
Besluit houders van dieren	Het Besluit houders van dieren is onderdeel van de Wet Dieren en bevat wetten over het houden van onder andere gezelschapsdieren.
Dibevo	Dibevo is de brancheorganisatie voor ondernemers in de gezelschapsdierenbranche. Ruim 1.400 bedrijven zijn aangesloten bij deze organisatie, waaronder fabrikanten van dierbenodigdheden en dierenspeciaalzaken.
Huisvesting	Met huisvesting worden kooien en verblijven bedoeld die voor konijnen en knaagdieren door dierenspeciaalzaken verkocht worden.
LICG	LICG staat voor Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren en is een onafhankelijke organisatie die informatie verstrekt over het houden van gezelschapsdieren.
LID	LID staat voor Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming en is een instantie die het welzijn van voornamelijk gezelschapsdieren in Nederland controleert.
NVWA	NVWA staat voor Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en is een instantie die onder andere het dierenwelzijn van landbouwhuisdieren controleert en de diergezondheid bewaakt.
Stichting KonijnenBelangen	Stichting KonijnenBelangen is een belangenorganisatie die zich inzet voor het bevorderen van het welzijn en het vergroten van kennis over konijnen.

Samenvatting

Dierenwelzijn speelt een belangrijke rol in Nederland en steeds meer huisdiereigenaren denken na over een geschikte huisvesting voor knaagdieren en konijnen. Uit eerder onderzoek blijkt dat hamsters ongerief ervaren in een te kleine huisvesting en dat consumenten vaak onvoldoende voorlichting krijgen over de behoeften van deze diersoort. Er zijn in Nederland echter geen wettelijke minimum afmetingen bepaald voor de huisvesting van hamsters.

Dit onderzoek gaat over het draagvlak onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden. Er zijn interviews gehouden met het LICG en vier ondernemers van dierenpeciaalzaken. Ook werd er een enquête door 380 hamstereigenaren ingevuld.

De winkeliers geven aan dat er een hamsterkooi van gemiddeld minimaal 60 cm breed wordt geadviseerd. De meningen van dierenpeciaalzaken over wettelijke minimum afmetingen zijn over het algemeen positief of neutraal. De controle en handhaving van een wetgeving wordt als lastig ingeschat en ondernemers vinden dat het bij de dierenwinkels moet beginnen door goed advies te geven aan hamstereigenaren over de behoeften van een hamster.

Het merendeel van de hamstereigenaren huisvest de hamster in een kooi van 80 x 40 cm of groter. Bovendien is 75% van de respondenten het er mee eens dat de huisvesting van hamsters in Nederland een probleem is. Ook is 86% van de hamstereigenaren van mening dat er wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters moeten worden opgesteld. Uit literatuuronderzoek blijkt dat een hamsterkooi in Zwitserland een minimale oppervlakte van 1800 cm² dient te hebben. In Oostenrijk moet een hamsterverblijf minimale afmetingen hebben van 60 x 30 x 40 cm. Dit is in deze landen door de wet geregeld en wordt door een overheidsinstantie gecontroleerd.

Op basis van deze uitkomsten kan worden geconcludeerd dat er voldoende draagvlak is onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden. Ook kan worden gesteld dat het draagvlak onder kopers groter is dan onder verkopers.

Het wordt aanbevolen om de richtlijnen van het LICG aan te houden voor het opstellen van wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters. Daarnaast geeft de dierenwinkel op basis daarvan de juiste voorlichting aan de klant waardoor impulsaankopen worden voorkomen en er zorgvuldig wordt nagedacht over de behoeften van de hamster. Dit is wederom positief voor het dierenwelzijn.

Zusammenfassung

Das Wohl des Tieres spielt in den Niederlanden eine wichtige Rolle und immer mehr Haustierbesitzer machen sich Gedanken über die geeignete Haltung von Nagetieren und Kaninchen. Aus vorangegangenen Studien geht hervor, dass Hamster sich in kleinen Käfigen unwohl fühlen und dass Konsumenten oft unzureichend informiert werden über die Bedürfnisse dieser Tierart. Es gibt keine gesetzlichen Mindestmaße für die Haltung von Hamstern in den Niederlanden.

Diese Studie beschäftigt sich mit der Tragfläche unter Verkäufern und Käufern für gesetzliche Mindestmaße für die Haltung von Hamstern in den Niederlanden. Es wurden Interviews geführt mit dem LICG und vier Unternehmern von Zoofachgeschäften. Außerdem haben 380 Hamsterbesitzer die Umfrage ausgefüllt.

Die Geschäftsinhaber geben an, dass ein Hamsterkäfig von durchschnittlich mindestens 60 cm breit empfohlen wird. Die Meinungen der Zooläden über gesetzliche Mindestmaße sind im Allgemeinen positiv oder neutral. Die Kontrolle und Durchsetzung wird als schwierig eingeschätzt und Unternehmer finden, dass die Zoofachgeschäfte in der Pflicht sind Hamsterhalter gut zu informieren über die Bedürfnisse eines Hamsters.

Die Mehrheit der Hamsterbesitzer hält den Hamster in einem Käfig mit den Maßen 80 x 40 cm oder größer. Außerdem stimmen 75% der Befragten der Aussage zu, dass die Haltung von Hamstern in den Niederlanden ein Problem ist. Zudem sind 86% der Hamsterhalter der Meinung, dass gesetzliche Mindestmaße für die Haltung von Hamstern eingeführt werden müssen. Anhand der Literaturstudie wird deutlich, dass ein Hamsterkäfig in der Schweiz mindestens 1800 cm² groß muss sein. In Österreich muss ein Hamstergehege mindestens die Maße 60 x 30 x 40 cm haben. Das ist in diesen Ländern gesetzlich geregelt und wird von einer Regierungsinstanz kontrolliert.

Aufgrund dieser Resultate wird geschlussfolgert, dass es eine Tragfläche gibt unter Verkäufern und Käufern für gesetzliche Mindestmaße für die Haltung von Hamstern in den Niederlanden. Die Tragfläche variiert per Zoohandlung und per Hamsterhalter, aber im Allgemeinen kann man davon ausgehen, dass die Tragfläche ausreichend ist für die Einführung einer Gesetzgebung, die bestimmte Mindestmaße vorschreibt.

Es wird empfohlen die Richtlinien des LICG zu gebrauchen für die Erstellung von gesetzlichen Mindestmaßen für die Hamsterhaltung. Außerdem geben Zoofachgeschäfte dadurch den Kunden die richtigen Ratschläge wodurch Impulsankäufe verhindert werden und es wird sorgfältig über die Bedürfnisse von Hamstern nachgedacht. Das ist wiederum positiv für das Wohl des Tieres.

1. Inleiding

Dierenwelzijn speelt een belangrijke rol in Nederland en steeds meer huisdiereigenaren denken na over een geschikte huisvesting voor knaagdieren en konijnen. Er zijn echter geen wettelijke minimum afmetingen bepaald voor de huisvesting van deze diersoorten, waaronder hamsters. Dit vooronderzoek zal dieper op dit onderwerp ingaan.

1.1 Breder kader

1.1.1 Huisvesting voor knaagdieren en konijnen

Dierenwelzijn wordt wereldwijd steeds belangrijker (Stichting Compassion in World Farming Nederland, 2016). Niet alleen in de veehouderij maar ook in de gezelschapsdierensector. De afgelopen jaren zijn er verschillende onderzoeken gedaan naar het welzijn van gezelschapsdieren.

Leenstra et al. (2010) toonden aan dat ongerief bij kleine knaagdieren en konijnen mede veroorzaakt wordt door een te kleine huisvesting. Naast andere aspecten, zoals stress en ziektes, leidt dit tot vroegtijdige sterfte. Uit het onderzoek blijkt dat dierenhouders niet over voldoende kennis beschikken om de dieren adequaat te verzorgen en onvoldoende worden voorgelicht door dierenwinkels. Vinke et al. (2011) toonden aan dat dierenspeciaalzaken zowel huisvesting in het assortiment hadden die aan de standaarden voldeed als huisvesting die niet conform deze standaarden was. De minimeisen voor dit onderzoek werden opgesteld op basis van de criteria van het Welfare Quality Project® van Prof. Dr. Harry Blokhuis (Blokhuis, 2008).

Dierenspeciaalzaken hebben een voorbeeldfunctie in het waarborgen van dierenwelzijn tegenover diereigenaren. Dierenwinkels verkopen de dierbenodigdheden, zoals kooien, en zijn volgens artikel 3.17 van het Besluit Houders van Dieren verplicht om de consument schriftelijk van de (juiste) informatie over onder andere de huisvesting van het betreffende diersoort te voorzien (Overheid.nl, 2014). Het ligt dus aan de winkelier om een kooi met geschikte afmetingen aan de klant te adviseren.

Er zijn echter geen wettelijke minimeisen vastgelegd voor het huisvesten van konijnen en knaagdieren die als gezelschapsdier worden gehouden. In het Besluit Houders van Dieren staat hierover in artikel 3.12 alleen geschreven dat een ruimte voor het dier geschikt is als het dier zich voldoende kan bewegen en de huisvesting aangepast is aan de fysiologische en ethologische behoeften van het dier (Overheid.nl, 2014).

Op de website van het LICG staan aanbevelingen voor minimale afmetingen van de verblijven van konijnen en knaagdieren (LICG, z.j.). Deze afmetingen zijn echter niet wettelijk verplicht. Deze informatie is ook te vinden in de LICG huisdierenbijsluiters die door dierenwinkels aan de klanten meegegeven kunnen worden. Dierenspeciaalzaken mogen echter zelf bepalen welke schriftelijke informatie aan klanten meegegeven wordt, zolang deze informatie bevat over de verzorging, huisvesting, gedrag en kosten van de diersoort (Overheid.nl, 2014). Het LICG werkt ook samen met online handelsplaatsen, zoals Marktplaats, en gebruikt zogenaamde leaderboard banners om potentiële dierenkopers door te verwijzen naar betrouwbare informatie over de aanschaf van huisdieren op de website (LICG, 2016).

1.1.2 Aandacht voor geschikte huisvesting

De afgelopen tien jaar heeft zich de dierenhandel geprofessionaliseerd en kunnen dierenspecialisten bijvoorbeeld vrijwillige certificeringen aanvragen (Vinke et al., 2010). De brancheorganisatie Dibevo organiseert regelmatig kennismiddagen waarbij actuele onderwerpen besproken worden. Er is bijvoorbeeld een bijeenkomst georganiseerd over 'De nieuwe manier van konijnen houden' waarin het natuurlijke gedrag van konijnen centraal staat. Deze middag gaat over het adviseren van een geschikte huisvesting en het verkopen van de juiste benodigdheden en richt zich vooral op dierenspecialisten. Het wordt duidelijk dat deze trend nieuwe kansen oplevert voor dierenwinkels (Dibevo, 2017).

In 2017 hebben de Dierenbescherming en Dibevo het project „Happy Konijn“ gelanceerd. Door middel van dit project zullen dierenwinkels de consument op de juiste manier voorlichten over het houden en verzorgen van konijnen. De dierenspecialisten kunnen aan de hand van een voorbeeldverblijf in de winkel en aantrekkelijk informatiemateriaal laten zien hoe een goede huisvesting en verzorging van konijnen eruit ziet. Dit initiatief wordt ondersteund door het ministerie van Economische Zaken (Dierenwelzijnsweb, 2017). Uit de evaluatie van het proefproject blijkt dat er bewustwording plaatsvindt bij de consument en dat „Happy Konijn“ positieve reacties van klanten oplevert (Dibevo, 2018).

Een andere nieuwe trend in de manier van natuurlijke huisvesting is „Hamsterscaping“. Deze naam is afgeleid van aquascaping, waarbij een aquarium zo natuurlijk mogelijk wordt ingericht. Bij Hamsterscaping wordt een natuurlijke leefomgeving voor de hamster in een aquariumbak gecreëerd (Hamstery Pure Colour, z.j.). Voor de dierenspecialisten is dit een geschikte mogelijkheid om aan de consument te laten zien dat het verblijf aantrekkelijk eruit kan zien en dat de klant creatief bezig kan zijn (Dibevo, 2017). Ook het LICG heeft dit idee opgepakt en een nieuw document samengesteld over de inrichting van knaagdierverblijven met daarin alle benodigde informatie voor de knaagdierhouder (Dibevo, 2017).

1.1.3 Gebrek aan kennis en specifieke wetgeving

In 51% van de Nederlandse huishoudens leven één of meer huisdieren. 6% van de diereneigenaren houden konijnen en 4,8% houden knaagdieren (Dibevo, 2018). In 2014 leefden 1,2 miljoen konijnen en 0,5 miljoen knaagdieren in Nederlandse huishoudens (HAS Hogeschool, 2015). In 2015 hebben Nederlanders €1.128 miljoen aan (producten voor) huisdieren besteed en het marktaandeel van dierenwinkels bedroeg 35% (detailhandel.info, z.j.). In 2013 waren er 1.559 vestigingen van dierenspecialisten (HAS Hogeschool, 2015).

Uit recent onderzoek van de Nederlandse Voedingsindustrie Gezelschapsdieren (NVG) en Dibevo blijkt dat slechts 33,3% van de dierenkopers een huisdierenbijsluiter ontvangt. Dit heeft ook te maken met het feit dat diereneigenaren een dier ook via particulieren aanschaffen en deze zijn niet verplicht om informatie te verstrekken. Verder heeft 37% van de huisdiereigenaren, die in 2017 een huisdier aanschafte, geen bron geraadpleegd om de kennis over de behoeften van de diersoort te vergroten (Dibevo, 2018).

Belangenorganisaties, zoals Stichting KonijnenBelangen, krijgen regelmatig meldingen van dierenwinkelbezoekers die een konijn in een kleine kooi in de winkel zien zitten. Aangezien er

geen wettelijke minimum afmetingen zijn voor het huisvesten van konijnen en knaagdieren, is deze toestand niet strafbaar (Stichting KonijnenBelangen, 2018). Ook Stichting Dierenvangnet (2013) maakt op de website duidelijk dat de standaardhokken, die in de handel aangeboden worden, niet aan de behoeften van konijnen voldoen. Daarnaast stellen zich particuliere diereneigenaren de vraag waarom er geen wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van konijnen en knaagdieren zijn (Harissa, 2017; Jaqueline, 2012).

1.2 Verdieping

1.2.1 Onderzoek naar geschikte huisvesting

Knaagdieren vertonen nog steeds natuurlijk gedrag hoewel deze dieren al decennia lang in gevangenschap worden gehouden. Een ongeschikte huisvesting kan daarom leiden tot afwijkend gedrag en fysieke aandoeningen. Om dit te voorkomen, kan de omgeving van het dier verrijkt worden, genaamd environmental enrichment (Brandão, 2011). Uit het onderzoek van Janskowsky et al. (2005) blijkt dat muizen, die genetisch geselecteerd werden als model voor de ziekte van Alzheimer, minder cognitieve deficits hebben wanneer deze in een grote kooi met verrijking gehouden worden. In plaats van een grotere kooi aan te schaffen, kunnen verschillende platforms gemaakt worden zodat de dieren ook gebruik kunnen maken van de verticale ruimte (Newberry, 1995). Hierdoor worden niet alleen nieuwe schuilplekken gecreëerd maar wordt de mobiliteit van het dier gestimuleerd. Een goed gestructureerde kooi kan aantrekkelijker zijn voor het dier dan een grote ruimte (Baumans, 2005). Fischer et al. (2007) toonden aan dat goudhamsters, die in kleine kooien gehuisvest worden, vaker en langer stereotiep tralieknagen vertonen. Daarnaast hebben kleine knaagdieren een voorkeur voor een diepe laag strooisel. Gerbils graven graag tunnels waardoor een strooidiepte van minimaal 20 cm en een grote kooi geadviseerd worden (Baumans, 2005). Het welzijn van goudhamsters wordt bevorderd met een strooidiepte van minimaal 40 cm (Hauzenberger et al., 2006). Ook muizen hebben een voorkeur voor een diepe laag strooisel (Freyman et al., 2015). De gangbare traliekooien bieden echter niet de mogelijkheid voor meer dan 20 cm strooisel. Daarnaast zijn deze ontworpen op basis van kooien die voor dieren in het laboratorium gebruikt worden. Deze hebben minimale afmetingen en zijn niet geconcipeerd op basis van dierenwelzijn. Deze kooien zijn rond 1000x kleiner dan het natuurlijke activiteitsgebied van konijnen en knaagdieren (McBride, 2017).

1.2.2 (Ver)koop van huisvesting voor knaagdieren en konijnen

De consument kan zelf voor een huisvesting voor zijn huisdier kiezen waardoor het risico bestaat dat er een ongeschikte kooi gekocht wordt. Op grond van verkeerde voorlichting kan de koper geneigd zijn om voor een goedkope, kleine huisvesting te kiezen boven een huisvesting die de gezondheid en het welzijn van het dier bevordert. Daarnaast is een kooi van onvoldoende kwaliteit vaak goedkoper dan een geschikt verblijf. Uit onderzoek van Baumans et al. (2013) blijkt dat huisvestingssystemen vaak op basis van economische afwegingen, hygiëne en gebruiksgemak ontworpen worden zonder oog voor het dierenwelzijn.

Daarnaast mogen dierenspecialisten zelf bepalen welke huisvesting in de winkel aangeboden en verkocht wordt. Vinke et al. (2011) bevelen aan de verkoop van inadequate huisvesting te verbieden en een minimale huisvestingsnorm op te stellen per diersoort. In Zwitserland en Oostenrijk zijn er bijvoorbeeld wettelijke minimum afmetingen vastgelegd voor het huisvesten van

knaagdieren, zoals hamsters (Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen, 2018; Bundesministerium für Digitalisierung und Wirtschaftsstandort, 2018).

Wat niet bekend is, is in hoeverre er een draagvlak is onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden.

1.3 Draagvlak

1.3.1 Afbakening

In dit afstudeerwerkstuk gaat het om de te koop aangeboden verblijven voor hamsters in Nederlandse dierenpeciaalzaken en niet om de manier van huisvesten van deze dieren in winkels. Er zal alleen worden gekeken naar de afmetingen van de verblijven en niet naar de inrichting van de verblijven.

Er is voor deze diersoort gekozen omdat hamsters vaak als goedkoop en makkelijk beschouwd worden en (potentiële) diereneigenaren over het algemeen weinig kennis hebben van de behoeften van deze diersoort. Dierenwinkels hebben een voorbeeldfunctie tegenover de consument. Door het assortiment, dat dierenpeciaalzaken aanbieden, wordt de consument in zijn keuze beïnvloed en daardoor ook het dierenwelzijn.

Bij de wetgeving in andere Europese landen zal alleen worden gekeken naar de wetgeving die hogere eisen stelt aan de huisvesting van hamsters dan de Nederlandse wetgeving. Dit is het geval in Zwitserland en Oostenrijk.

Fokkers en opvangcentra worden in het onderzoek buiten beschouwing gelaten. Dierenwinkels zijn het grootste verkooppunt van dierenbenodigdheden en kunnen bovendien de consument voorlichten en beïnvloeden. De aanbevelingen zijn echter ook van toepassing op fokkers en dierenopvangcentra.

1.3.2 Hoofd- en deelvragen

De hoofdvraag van dit afstudeerwerkstuk luidt als volgt:

In hoeverre is er een draagvlak onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden?

Deze hoofdvraag wordt met behulp van de volgende drie deelvragen beantwoord:

- 1) In hoeverre is er een draagvlak onder verkopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden?
- 2) In hoeverre is er een draagvlak onder kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden?
- 3) Hoe is het huisvesten van hamsters in Zwitserland en Oostenrijk wettelijk geregeld?

1.4 Doelstelling

Door te onderzoeken in hoeverre er een draagvlak is onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters en welke wetgeving er in Oostenrijk en Zwitserland is, kan er advies vanuit de sector gegeven worden aan de Nederlandse wetgever. De resultaten van dit onderzoek kunnen door de Nederlandse overheid worden gebruikt als basis voor het opstellen van wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters die als huisdier worden gehouden.

Met het afstudeerwerkstuk wordt bereikt dat er op een innovatieve manier nagedacht wordt over de geschikte huisvesting van hamsters. De aandacht voor de behoeften van deze diersoort en het dierenwelzijn worden daarbij vergroot.

Er wordt een adviesrapport opgeleverd voor de Nederlandse overheid en dierenspecialisten (Dibevo) met daarin aanbevelingen voor de nieuwe manier van huisvesten van hamsters. Tevens wordt er een artikel opgeleverd dat geschikt is voor plaatsing in een vakblad zoals het Dibevo vakblad (zie bijlage 9).

2. Materiaal en methode

De hoofdvraag werd door middel van drie deelvragen beantwoord. Per deelvraag staat beschreven met welke methode deze werd beantwoord.

1) In hoeverre is er een draagvlak onder verkopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden?

Deze deelvraag werd door middel van kwalitatief onderzoek beantwoord. Er werden semi-gestructureerde interviews gehouden met het LICG en ondernemers van vier verschillende dierenspecialzaken in Nederland. Er is meerdere keren contact gezocht met de brancheorganisatie Dibevo maar er bestond geen mogelijkheid voor een interview. Op advies van Dibevo is er in plaats daarvan literatuuronderzoek gedaan door artikelen op de website te raadplegen.

De ondernemers werden zodanig geselecteerd dat er spreiding in de geïnterviewden zat en een representatief beeld geschetst kon worden van de hele branche. Zowel dierenwinkels met meerdere vestigingen als éénmanszaken werden geïnterviewd. Ook werd er rekening gehouden met specialisten en dierenwinkels die een breed assortiment aanbieden.

De volgende dierenspecialzaken werden geïnterviewd:

- Chews&Nibbles in Breda
- Jumper in Lelystad
- Zoo&Zo in Ede
- Dierenspecialzaak De Lange in Papendrecht

De interviewvragen zijn te vinden in bijlage 1 en 2. De opgestelde interviewvragen vormden een leidraad en aan de hand van de antwoorden werd er verder doorgevraagd om diepgaande informatie te verzamelen.

Er is voor kwalitatief onderzoek gekozen omdat met behulp van deze methode de achterliggende motivaties van ondernemers konden worden achterhaald. Hierdoor kon diepgaande informatie worden verkregen over wat er speelt in deze branche en werden de meningen van winkeliers en het LICG duidelijk. Ook werd duidelijk waar eventuele wensen en behoeften liggen.

2) In hoeverre is er een draagvlak onder kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden?

Deze deelvraag werd door middel van kwantitatief onderzoek beantwoord. De enquête werd op verschillende online kanalen verspreid. Deze online kanalen waren Facebook groepen voor hamstereigenaren, Marktplaats en hamster fora. Aangezien in de meeste Facebook groepen en fora ook leden uit België aangemeld zijn, werd in de introductie van de enquête erop gewezen dat alleen rekening gehouden zal worden met hamstereigenaren uit Nederland, aangezien deze het draagvlak zijn voor de Nederlandse wetgeving. De steekproefomvang moest minimaal 377 respondenten omvatten om representatieve uitspraken te kunnen doen. De foutenmarge bedraagt

daarbij 5% en het betrouwbaarheidsniveau is 95%. De antwoorden van de enquête zijn geanalyseerd met SPSS. De enquêtevragen zijn te vinden in bijlage 3.

De volgende fora werden gebruikt voor het verspreiden van de enquête:

- Hamsterforum
- Hammi Hamsterforum
- Dierenforum

De volgende Facebook groepen werden gebruikt voor het verspreiden van de enquête:

- Hamsterscaping
- Hamsters en andere knaagdieren België en Nederland
- Hamsters en andere knaagdieren België en Nederland part 2
- Hamster Verblijven (Duitse stijl)
- Dierenhoek gemeente Dronten
- Huisdierenplaats Flevoland
- Syrische hamster liefhebbers
- Knaagdierliefhebbers Nederland en België

Er is bij deze deelvraag voor kwantitatief onderzoek gekozen omdat met een enquête een cijfermatig uitspraak gedaan kon worden over hamstereigenaren. Ook kon men veel mensen tegelijk bereiken en kreeg men een goed beeld van de doelgroep.

3) Hoe is het huisvesten van hamsters in Zwitserland en Oostenrijk wettelijk geregeld?

Deze deelvraag werd door middel van literatuuronderzoek beantwoord. Hiervoor werden de betreffende wetteksten geraadpleegd en werd onderzocht hoe de afmetingen van verblijven voor hamsters in Zwitserland en Oostenrijk wettelijk geregeld zijn. Ook werd er onderzocht welke minimale grootte de kooien in deze landen moeten hebben. Bovendien is er contact opgenomen met een Zwitserse controle instantie om duidelijk te krijgen hoe deze wetgeving in Zwitserland wordt gecontroleerd.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten van het onderzoek beschreven. Het draagvlak onder verkopers werd onderzocht door middel van een semi-gestructureerd interview met het LICG en vier verschillende dierenpeciaalzaken. Bovendien is er literatuuronderzoek gedaan naar de mening van Dibevo aangezien er geen interview mogelijk was. Het draagvlak onder verkopers werd onderzocht door middel van een enquête die op verschillende online kanalen werd verspreid en door 380 Nederlandse hamstereigenaren werd ingevuld. Daarnaast werd de wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk door middel van literatuurstudie geanalyseerd.

3.1 Draagvlak onder verkopers voor wettelijke minimum afmetingen

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag *In hoeverre is er een draagvlak onder verkopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden?* weergegeven.

Er werden semi-gestructureerde interviews gehouden met het LICG en vier verschillende dierenwinkels. Bovendien is er meerdere keren contact gezocht met de brancheorganisatie Dibevo maar er bestond geen mogelijkheid voor een interview. Op advies van Dibevo is er in plaats daarvan literatuuronderzoek gedaan door artikelen op de website te raadplegen. De dierenpeciaalzaken zijn verspreid door heel Nederland en onderscheiden zich in assortiment, specialisme en positie in de markt. Er werden interviews gehouden met de dierenpeciaalzaken Chews&Nibbles in Breda, Jumper in Lelystad, Zoo&Zo in Ede en dierenpeciaalzaak De Lange in Papendrecht.

Chews&Nibbles is een winkel gespecialiseerd in knaagdieren. Jumper is een winkelformule met meer dan 65 winkels door heel Nederland en is de supermarkt onder de dierenpeciaalzaken met een ruim assortiment en lage prijzen (Jumper, z.j.). Zoo&Zo noemt zichzelf de grootste en meest verrassende dierenwinkel van Nederland en heeft een rijk assortiment en verschillende specialismen (Zoo&Zo, z.j.). Dierenpeciaalzaak De Lange is een familiebedrijf met drie vestigingen en heeft bovendien een webwinkel met een uitgebreid assortiment (De Lange, z.j.). De uitgewerkte interviews staan in bijlage 4 tot en met 8.

3.1.1 Keuze voor het assortiment aan huisvesting voor hamsters

Volgens het LICG kiezen dierenpeciaalzaken voor een bepaald assortiment aan huisvesting voor hamsters op basis van de vraag van de consument, marges en producten waar de winkels zelf achter staan. De eigenaar van Chews&Nibbles kiest bijvoorbeeld het assortiment aan huisvesting voor hamsters op basis van eigen ervaringen en dierenwelzijn. De winkelier merkt dat hamsters stress ervaren in traliekooien waardoor de winkel alleen maar zelfgemaakte terraria aanbiedt. Er wordt een afweging gemaakt tussen dierenwelzijn en wat de klant bereid is om te kopen.

Jumper in Lelystad daarentegen kiest het assortiment aan huisvesting voor hamsters op basis van de combinatie van de prijs en de kwaliteit. Er worden, volgens de winkelmedewerker, verschillende kooien aangeboden die groot genoeg zijn voor een hamster en die bovendien niet te duur zijn. Er wordt gekozen voor een breed assortiment waarbij er rekening wordt gehouden met het dierenwelzijn en de vraag van de consument.

De sales manager van Zoo&Zo kiest wederom het assortiment aan hamsterkooien op basis van de afspraken met leveranciers, klantbehoefte en ethiek, want hele kleine kooien zijn bijvoorbeeld tegenwoordig „not done“. Het dierenwelzijn is daarbij volgens de ondernemer „heel belangrijk want de klant staat niet centraal hier, wij staan niet centraal, het dier moet centraal staan“. De ondernemer van dierenpeciaalzaak De Lange kiest het assortiment aan huisvesting voor hamsters op basis van model, maat en kleur en het dierenwelzijn speelt daarbij een belangrijke rol.

3.1.2 Minimale afmetingen van een hamsterkooi

Het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren heeft aanbevelingen voor afmetingen van een hamsterverblijf opgesteld die gebaseerd zijn op verschillende, deels wetenschappelijke, bronnen en die het dierenwelzijn waarborgen. Volgens het LICG zijn er wetenschappelijke onderzoeken geraadpleegd over de diepte van het strooisel en de afmetingen van een hamsterkooi. Deze bronnen worden ook in paragraaf 1.2.1 genoemd. Het informatiecentrum is van mening dat de afmetingen realistisch moeten zijn zodat hamsterhouders ook geneigd zijn om een kooi van een bepaalde grootte aan te schaffen. De aanbevolen afmetingen van het LICG bedragen minimaal 70 x 50 cm voor een dwerghamster en liever vanaf 100 x 50 cm voor een Syrische hamster.

Dibevo heeft minimale afmetingen voor dierenverblijven op de website staan. De brancheorganisatie zegt op de website hierover: „Het Besluit houders van dieren bevat alleen doelvoorschriften (je moet een dier adequaat huisvesten) en geen vaste afmetingen. Daarom zijn deze richtlijnen voor huisvesting van gezelschapsdieren opgesteld door een onafhankelijke Commissie van deskundigen die onder voorzitterschap staat van de WUR. Deze normen zijn opgesteld voor het huisvesten van hamsters bij een groothandel (Dibevo, z.j.) maar niet voor de detailhandel of voor particulieren. Het LICG is een initiatief van Dibevo (Dibevo, z.j.) waardoor kan worden aangenomen dat de brancheorganisatie ook achter de richtlijnen van het informatiecentrum staat.

De ondernemer van Chews&Nibbles raadt voor hamsters een huisvesting van minimaal 60 x 40 x 40 cm aan. Volgens de winkelier gaan klanten naar de concurrent als de aangeboden kooien te groot zijn in de ogen van de kopers. Het motto van deze winkel luidt „De dieren moeten het beter krijgen dan bij ons“ en de verkopers vragen aan de klanten, die een hamster willen aanschaffen, in welke kooi deze komt te zitten. Een terrarium van 50 x 40 x 40 cm voor een dwerghamster met plateau erin voor extra leefruimte wordt, volgens de ondernemer, het meest verkocht. De winkelier is van mening dat klanten vaak geen grote kooi aanschaffen omdat het te duur is of omdat er onvoldoende ruimte is in huis.

Jumper in Lelystad heeft hamsterkooien met verschillende afmetingen en biedt kleine kooien aan van 40 x 40 cm voor mensen met een kleiner budget. De tralie-kooi met een breedte van 60 cm wordt het meest verkocht en kan uitgebreid worden met buizen. De grootste kooi, een tralie-kooi, heeft de afmetingen 100 x 60 cm en er worden ook aquaria voor hamsters aangeboden.

De sales manager van Zoo&Zo houdt de richtlijnen van het LICG aan voor de afmetingen van de kooien. Volgens de winkelier verkoopt de winkel vaak de hamsterkooi Circeti 15 van Ferplast met

de afmetingen 78 x 48 x 39 cm. De kleinste kooi die de winkel aanbiedt, is 39 x 25,5 x 32 cm. De ondernemer antwoordde op de vraag waarom er zulke kleine kooien worden verkocht: „Op het moment dat je een klein kooitje niet hebt, ga je die grotere ook niet verkopen. Want mensen komen in je winkel voor een klein kooitje omdat die voordelig is, dus een lage prijs heeft. En het is aan ons om dus uit te leggen dat een kleine hamster een grote kooi nodig heeft. Dat mensen dus met een grote kooi naar buiten gaan. Dus zou je alleen maar grote kooien hebben staan dan gaan mensen waarschijnlijk ergens anders zoeken naar het kleine kooitje.“

Dierenspeciaalzaak De Lange houdt 60 x 40 cm als minimummaat aan voor een dwerghamster. Volgens de winkelier zijn er tegenwoordig veel toebehoren voor buiten de kooi waardoor de hamster een minder grote kooi nodig heeft. De ondernemer geeft aan dat de aanbevolen afmetingen afhankelijk zijn van het type kooi want in een kooi met meerdere verdiepingen heeft de hamster meer ruimte dan in een soortgelijke kooi zonder verdiepingen. De grootste kooi van deze dierenspeciaalzaak is een traliekooi van 90 x 60 x 80 cm.

3.1.3 Voorlichting aan hamstereigenaren

Het LICG geeft aan dat winkeliers aan de hand van de LICG huisdierenbijsluiter kunnen laten zien dat er onafhankelijke en betrouwbare informatie beschikbaar is over de minimale afmetingen van een hamsterkooi. Op basis van deze informatie blijkt dat een hamster juist een ruim en vooral diep verblijf nodig heeft om bijvoorbeeld te kunnen graven. Het LICG merkt bovendien op dat hoe mensen over hamsters denken ook een rol speelt bij de aanschaf van een bepaald verblijf. Volgens het informatiecentrum zijn er nog steeds mensen die een hamster impulsief aankopen, bijvoorbeeld voor een kind, of die vinden dat zo'n dier niet te veel mag kosten.

Chews&Nibbles geeft eigen bijsluiters aan klanten mee omdat de winkeleigenaar de bestaande bijsluiters niet volledig vindt. De huisdierenbijsluiters van deze winkel zijn gebaseerd op eigen ervaringen en verschillende bronnen en worden regelmatig aangepast op basis van de vragen van klanten. De winkelier ziet het als probleem dat een goed aanbod aan kooien ontbreekt en dat er geen goed advies gegeven wordt omdat mensen geen kennis hebben van hamsters. Dierenwinkels moeten, volgens de ondernemer, interesse en passie in knaagdieren hebben want dat voelen de klanten en daar begint het mee. Daarnaast geeft de winkelier aan dat er tegenwoordig op internet veel verschillende informatie staat over de huisvesting van hamsters en dat mensen beter niet van tevoren op internet kunnen kijken.

Jumper in Lelystad geeft eigen folders aan klanten mee en kopers worden erover voorgelicht dat een grote ruimte het mooiste is voor een hamster. De winkelmedewerkster maakt duidelijk dat de winkel al een stapje verder probeert te gaan door bijvoorbeeld niet hele kleine kooien aan te bieden. Het is echter, volgens de medewerker, ook afhankelijk van de klantenkring aangezien er bijvoorbeeld in Lelystad vooral vraag is naar goedkope hamsterkooien.

Volgens de ondernemer van Zoo&Zo beginnen mensen vaak niet overwogen genoeg aan het houden van een dier en de verantwoordelijkheid ligt dus ook bij de consument. Hamsterkopers worden door de winkel voorgelicht over wat deze diersoort nodig heeft en krijgen straks een care sheet mee die Zoo&Zo zelf gaat maken. De sales manager geeft aan dat de winkel graag de informatie van het LICG in pdf zou krijgen en dat het uitprint kan worden met de logo van Zoo&Zo erop. Dit staat het LICG echter niet toe waardoor de winkel alle informatie over zou moeten typen

en dat kost te veel tijd, volgens de medewerker. Bovendien speelt after sales een belangrijke rol want „een klant die vandaag wat koopt, dat is een klant die over 5 of 6 jaar ook nog wat koopt. Je kan wel alleen aan vandaag denken maar het gaat ook om morgen.“

Dierenspeciaalzaak De Lange legt mondeling aan klanten uit wat een hamster nodig heeft en geeft daarnaast eigen folders mee aan kopers. Volgens de ondernemer is de minimum maat groot genoeg aangezien een hamster bij mensen thuis vaak uit de kooi gehaald wordt.

3.1.4 Toepassing van Hamsterscaping

Het LICG zegt over Hamsterscaping: „Dat is wel beetje een trend. Er zullen echter ook nog heel veel mensen zijn die gewoon naar de winkel gaan, een hamster kopen met een (klein) kooitje erbij en denken dat ze klaar zijn. Het is wel iets waar meer interesse in is. Alleen nog lang niet bij iedereen.“ Dibevo verwijst op de website naar het document „Inrichting van knaagdiervverblijven“ van het LICG (Dibevo, 2017) en brengt bovendien Hamsterscaping in het vakblad en online onder de aandacht (Dibevo, 2017).

De ondernemer van Chews&Nibbles past zelf Hamsterscaping toe en ziet het als kans omdat mensen op een leuke manier bezig zijn met de leefruimte van de hamster. Ook Jumper in Lelystad is bekend met Hamsterscaping en laat door middel van ingerichte bakken zien op welke manier er een natuurlijke leefomgeving voor de hamster gecreëerd kan worden. Net zoals Zoo&Zo die gedurende het najaar en het winterseizoen de grote glazen kooien in de winkel voor de hamsters inricht op de Hamsterscaping manier. Hamsterscaping wordt bij Zoo&Zo als kans gezien, aangezien een ingerichte bak meer omzet oplevert dan een kleine traliekooi. Ook de ondernemer van dierenspeciaalzaak De Lange is bekend met Hamsterscaping en heeft een ingerichte aquariumbak in de winkel staan. Deze huisvesting wordt, volgens de winkelier, echter minder vaak verkocht dan de gewone traliekooi.

3.1.5 Mening over wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters

Het LICG is van mening dat, als er wettelijke minimum afmetingen worden opgesteld, dit niet alleen voor hamsters zou moeten gebeuren, maar bijvoorbeeld ook voor andere knaagdieren en konijnen. Als er alleen nog maar kooien mogen worden verkocht die aan de minimeisen voldoen, dan zullen dierenwinkels ook alleen nog maar deze huisvesting aanbieden. Hierdoor zullen kopers ook sneller geneigd zijn om voor een grotere kooi te kiezen. Echter, zulke minimale afmetingen moeten wel daadwerkelijk het dierenwelzijn waarborgen, zoals de richtlijnen van het LICG. Voor dierenspeciaalzaken zijn verplichte grotere kooien een kans omdat deze dan niet met winkels hoeven te concurreren die kleinere kooien aanbieden. Het LICG is van mening dat zich winkels ook op dit moment kunnen onderscheiden door de consument goed advies te geven en juist een grotere kooi aan te bevelen met de juiste uitleg daarover.

Het LICG geeft aan dat de overheid bezig is met het opstellen van een positieflijst voor zoogdieren. Er zouden mogelijk huisvestingseisen opgesteld kunnen worden als de hamster in de toekomst alleen onder bepaalde voorwaarden zou mogen worden gehouden. Bovendien maakt het informatiecentrum duidelijk dat de controle en handhaving van wettelijke minimum afmetingen lastig zal zijn. Verder zijn er, volgens het LICG, mensen die vinden dat zulke wetten overbodig zijn

en dat de branche zich zelf kan reguleren. Aan de andere kant zijn er ook liefhebbers die zich inzetten voor meer regels over het houden van hamsters en die vinden dat de kooien bijvoorbeeld nog groter moeten zijn dan de aanbevolen afmetingen van het LICG.

De brancheorganisatie verwijst naar het Besluit houders van dieren als het gaat om wettelijke minimum afmetingen. Aangezien er in de huidige wet geen verplichte afmetingen voor de huisvesting van hamsters vermeld staan, kan elke particulier het zelf invullen. Daarnaast zegt Dibevo-voorzitter Joost de Jongh over het feit dat dwerghamsters op de positieflijst staan: “Ik ben hier zeer content mee. De dwerghamster, een diertje dat veel gehouden wordt in ons land, kan gewoon blijven. Dat achter deze dieren nu staat ‘te houden onder voorwaarden’ doet daar niets aan af. Het gaat daarbij om houderijvoorschriften, minimale kooimaten etc. Iets waar Dibevo zich geheel in kan vinden. Heel goed voor het dier en natuurlijk ook goed voor de detailhandel en in het verlengde daarvan hun toeleveranciers.” (Dibevo, 2013).

De winkeleigenaar van Chews&Nibbles is van mening dat wettelijke minimum afmetingen nutteloos zijn en dat het moet beginnen met goede voorlichting door dierenwinkels aan klanten. „Dus als je uitlegt waarom een hamster eigenlijk niet in een traliekooi moet, waarom een hokje te klein is, dat je daar echt een minder leuk dier door krijgt dat zich gewoon niet goed voelt, gefrustreerd is, gaat bijten, lawaai maakt 's nachts. Ik denk dat dat belangrijker is dan een wet.“ Bovendien geeft de ondernemer aan dat er steeds meer dierenspeciaalzaken verdwijnen die het niet goed doen en winkels zich meer gaan richten op deskundig advies. De winkelier is van mening dat er geen draagvlak voor een wetgeving zou zijn en dat er uiteindelijk een compromis gekozen zou worden. Volgens de ondernemer „kun [je] er een wet aanhangen maar als je als winkel niet achter jouw producten staat dan werkt het niet. Het moet echt vanuit [de dierenspeciaalzaken] komen.“

De winkelmedewerkster van Jumper in Lelystad denkt positief over wettelijke minimum afmetingen en maakt duidelijk dat de winkel al een stapje verder probeert te gaan door bijvoorbeeld niet hele kleine kooien aan te bieden. Het is echter, volgens de medewerker, ook afhankelijk van de klantenkring aangezien er bijvoorbeeld in Lelystad vooral vraag is naar goedkope hamsterkooien. De winkel zou het assortiment moeten aanpassen aan de wettelijke minimum afmetingen en er zouden een aantal kooien uit de schappen gehaald moeten worden.

De sales manager van Zoo&Zo ziet wettelijke minimum afmetingen als kans „want het is natuurlijk ook zo dat je als je grotere kooien kan/ moet verkopen, of als klanten ervan uitgaat dat zij een grotere kooi nodig hebben, dan vergroot dat natuurlijk ook de omzet“. Bovendien zegt de ondernemer over het draagvlak voor een wetgeving: „Als er geen draagvlak zou zijn dan zijn die mensen niet met hun vak bezig.“ En een wetgeving zou als consequentie hebben dat de kooien, waarin de dieren in de winkel aangeboden worden, dezelfde minimale afmetingen moeten hebben als de kooien die voor de verkoop aangeboden worden want „het is één weg“. De sales manager is van mening dat het goed zou zijn om de LICG richtlijnen aan te houden maar dat „de organisaties op zich ook beter [moeten] leren samenwerken en niet alleen [moeten] kijken naar het grote geheel maar ook veel dieper daarop in [moeten] gaan“.

Bovendien merkt de ondernemer aan: „In mijn beleving kan je [kleine kooien] alleen volledig uitsluiten als de wetgeving volledig aangepast wordt op de Nederlandse markt. Nu leven we ook in Europa dus in feite moet het zo zijn dat het een Europese norm is. Op het moment dat het geen

richtlijn is, want het LICG is natuurlijk een richtlijn, maar dat het een verplichting is, dan wordt het al weer heel anders. En op het moment dat daar ook bijvoorbeeld toezichthouders voor zijn, zoals de buitengewone opsporingsambtenaren“. Ook is de ondernemer van mening dat er een samenwerking moet zijn tussen de overheid en de punten waar dieren verkocht worden.

De winkelier van dierenspeciaalzaak De Lange is van mening dat wettelijke minimum afmetingen een goede manier zijn om het dierenwelzijn te waarborgen, alleen de controle wordt als lastig ingeschat omdat er, volgens de ondernemer, geen capaciteit voor is. De verkoper wil best grotere kooien verkopen en zou ook bereid zijn om het assortiment hierop aan te passen.

3.2 Draagvlak onder kopers voor wettelijke minimum afmetingen

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag *In hoeverre is er een draagvlak onder kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden?* weergegeven.

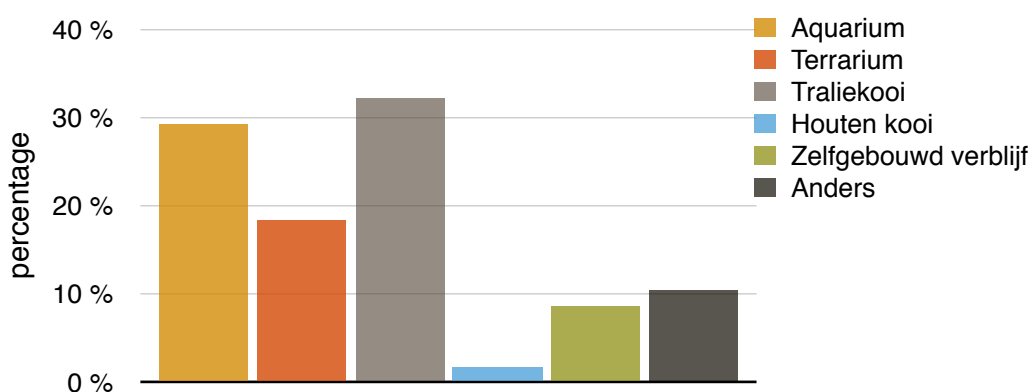
Er is een enquête verspreid onder Nederlandse hamstereigenaren om het draagvlak onder kopers voor wettelijke minimum afmetingen te onderzoeken. 380 respondenten hebben de enquête ingevuld waardoor deze steekproef representatief is. De foutenmarge bedraagt 5% en het betrouwbaarheidsniveau is 95%. De antwoorden van de enquête zijn geanalyseerd met SPSS.

3.2.1 Hamsterhouders

Rond 87% van de respondenten heeft op dit moment een hamster. Voor 26% van de hamsterhouders is dit de eerste hamster. Ruim 60% van de respondenten heeft al meer dan twee hamsters gehad. Er zijn ook hamsterhouders die al meer dan 20 hamsters hebben gehad.

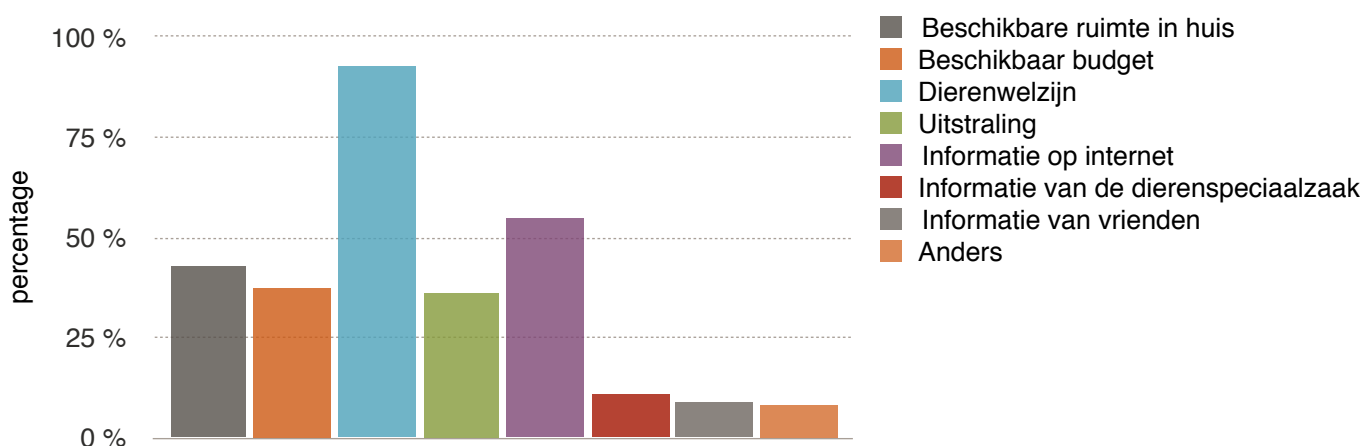
3.2.2 Huisvesting

De meeste hamsters (32%) worden in traliekooien gehuisvest, gevolgd door het aquarium (zie figuur 1). Kooien die onder de categorie „anders“ vallen, zijn bijvoorbeeld een combinatie van traliekooi en aquariumbak, opbergboxen en de Ikea Detolf vitrinekast. Er werd gevraagd om voor de huisvesting met de kleinste afmetingen te kiezen als iemand meerdere hamsterkooien heeft.

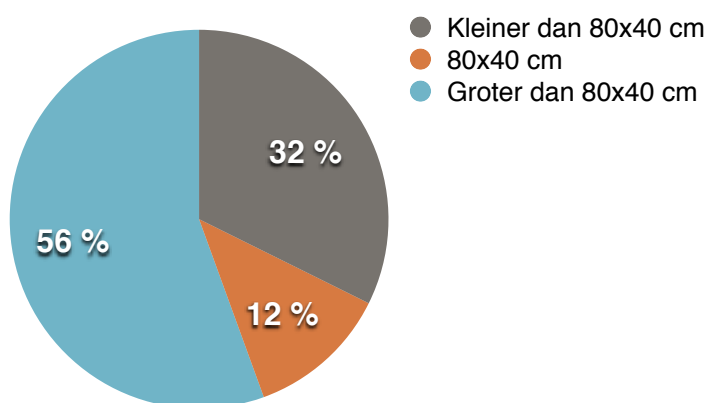
Figuur 1 Huisvesting van de hamster

Bij de vraag „Op basis waarvan kiest u de huisvesting voor uw hamster?“ konden de respondenten voor meerdere antwoorden kiezen. Meer dan 90% van de hamstereigenaren heeft dierenwelzijn aangekruist (zie figuur 2). De beschikbare ruimte in huis is voor 43% van de respondenten van belang voor de keuze voor een huisvesting en rond 38% neemt de beslissing op basis van het beschikbare budget. De informatie van de dierenspecialzaak maakt bij slechts 10% van de hamsterhouders deel uit van de keuze voor een kooi. Daar tegenover staan ruim 55% die het internet voor informatie raadplegen. Bovendien werden Facebook groepen en fora als factoren door respondenten genoemd. De uitstraling van de kooi is voor rond 36% van de hamstereigenaren een reden om voor een bepaalde huisvesting te kiezen.

Figuur 2 Keuzefactoren voor een bepaalde huisvesting

Bovendien is er gevraagd naar de afmetingen van de huidige kooi (zie figuur 3). Als er meerdere kooien aanwezig waren, werd gevraagd om de afmetingen van de kleinste kooi in te vullen. De respondenten konden zelf de afmetingen invullen maar voor de betere verwerking is ervoor gekozen om de afmetingen te verdelen in kleiner, gelijk aan of groter dan 80 x 40 cm. 56% van de hamstereigenaren heeft een kooi die groter is dan 80 x 40 cm. Rond 32% heeft een kooi die kleiner is dan 80 x 40 cm.

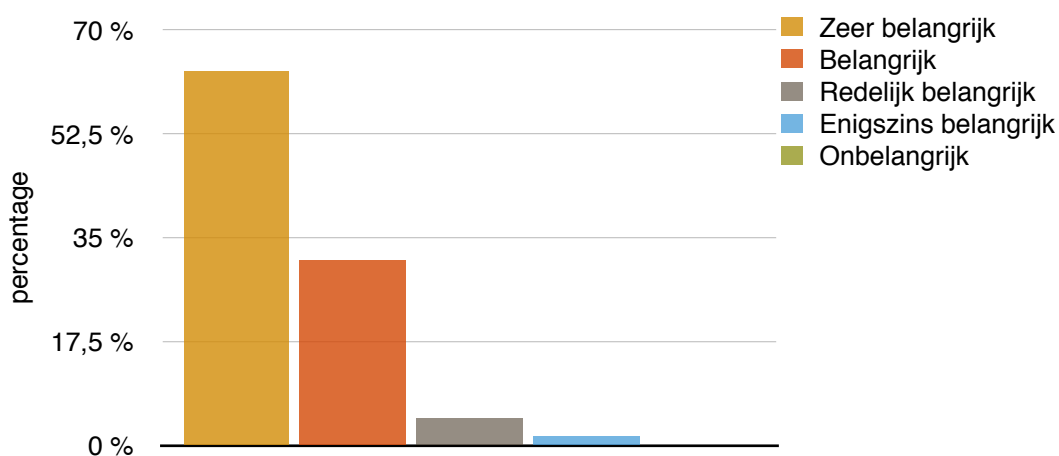
Figuur 3 Afmetingen van de huidige kooi

De meeste hamsterhouders (67%), die al meer dan één hamster hebben gehad, huisvesten het dier in een kooi van 80 x 40 cm of groter. Hetzelfde geldt voor hamstereigenaren (71%) die op het moment van de enquêteafname de eerste hamster huisvestten. Ook baseren meer hamsterhouders, die voor het eerst een hamster hebben, de keuze voor een huisvesting op informatie op internet (61%). Bij hamsterhouders, voor wie het niet de eerste hamsters is, zijn het 54%.

Daarnaast is er een significant verband aangetoond door middel van de Chi kwadraat toets tussen het type huisvesting en de afmetingen van de huidige kooi ($p < 0,05$). De meeste traliekooien (48%) zijn kleiner dan 80 x 40 cm en de meeste terraria (59%) en aquaria (57%) zijn groter dan 80 x 40 cm. Het merendeel (56%) van alle soorten kooien is groter dan 80 x 40 cm, behalve de traliekooien. Het percentage van alle soorten kooien kleiner dan 80 x 40 cm bedraagt 32%.

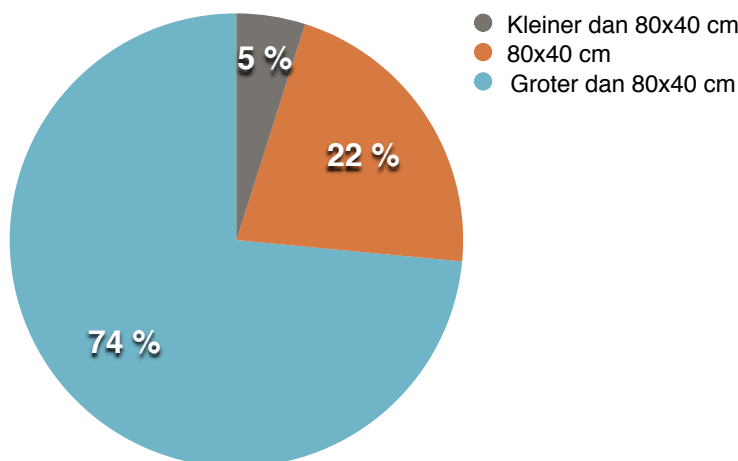
Daarnaast bestaat er een significante correlatie ($p < 0,05$) tussen de huidige afmetingen van de kooi en het budget dat mensen aan een hamsterverblijf besteden. Het is een positieve correlatie wat betekent dat hoe groter de huidige afmetingen zijn van de hamsterkooi, hoe meer geld mensen besteden aan het verblijf en andersom.

Verder werd er gevraagd hoe belangrijk diegene de afmetingen van een hamsterverblijf vindt (zie figuur 4). Rond 95% van de respondenten vindt de afmetingen van een kooi zeer belangrijk of belangrijk.

Figuur 4 Belang van de afmetingen van een hamsterverblijf

In figuur 5 is de keuze van hamsterhouders voor afmetingen van een toekomstige kooi te zien. 96% van de hamsterhouders zou in de toekomst voor een kooi van 80 x 40 cm of groter kiezen. Er zijn meer hamstereigenaren (74%) die in de toekomst voor een kooi groter dan 80 x 40 cm kiezen dan dat er bij de huidige kooien voor deze afmetingen is gekozen (56%). Aanzienlijk minder houders zouden voor een kooi kleiner dan 80 x 40 cm kiezen (5%). Bij de afmetingen van de huidige kooi bedraagt dit percentage 32%. Er is een significant verschil aangetoond tussen de huidige afmetingen van de kooi en de toekomstige afmetingen ($p < 0,05$).

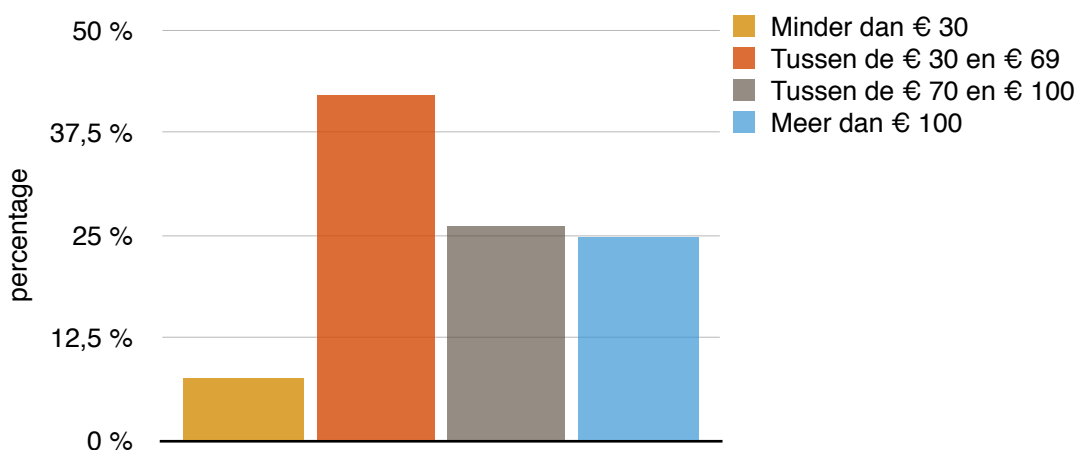

Figuur 5 Keuze voor toekomstige afmetingen van een hamsterkooi

Bovendien bestaat er een significant verband tussen de keuze voor toekomstige afmetingen en het raadplegen van informatie op internet ($p < 0,05$). Er raadplegen meer hamsterhouders (56%), die voor een kooi van 80 x 40 cm of groter kiezen, het internet voor informatie dan hamsterhouders die voor een kooi kleiner dan 80 x 40 cm kiezen (32%).

Ruim 29% van de respondenten zou van de koop afzien als het verblijf aan minimale afmetingen zou moeten voldoen. Er zijn meer respondenten (31%) die voor een kooi groter dan 80 x 40 cm zouden kiezen en van de koop zouden afzien dan hamsterhouders die voor een kooi kleiner dan 80 x 40 cm kiezen en van de koop zouden afzien (21%).

Rond een vierde deel (25%) van de hamstereigenaren besteedt meer dan € 100 aan een hamsterverblijf (zie figuur 6). De meeste houders geven tussen de € 30 en € 69 uit aan een hamsterkooi. Slechts 7,5% geeft minder dan € 30 uit aan een verblijf. Daarnaast bestaat er een significante correlatie tussen het besteedbare budget en de keuze voor toekomstige afmetingen van de hamsterkooi ($p < 0,05$). De meeste hamstereigenaren (29%) kiezen voor afmetingen groter dan 80 x 40 cm en een budget tussen de € 30 en € 69. De meeste houders (48%) die voor 80 x 40 cm kiezen, willen ook tussen de € 30 en € 69 aan een hamsterverblijf besteden.

Figuur 6 Besteedbaar budget voor een hamsterverblijf

Er kiezen bijna evenveel hamsterhouders voor een nieuw (50,4%) als een tweedehands verblijf. Bovendien is er een significant verband aangetoond door middel van de Chi kwadraat toets tussen het kopen van een nieuw of tweedehands verblijf en het budget dat hamsterhouders aan een verblijf besteden ($p < 0,05$). De meeste hamsterhouders (37%), die een nieuwe kooi aanschaffen, besteden meer dan € 100 aan de huisvesting. De meeste tweedehands kooien (57%) worden met een budget tussen de € 30 en € 69 gekocht.

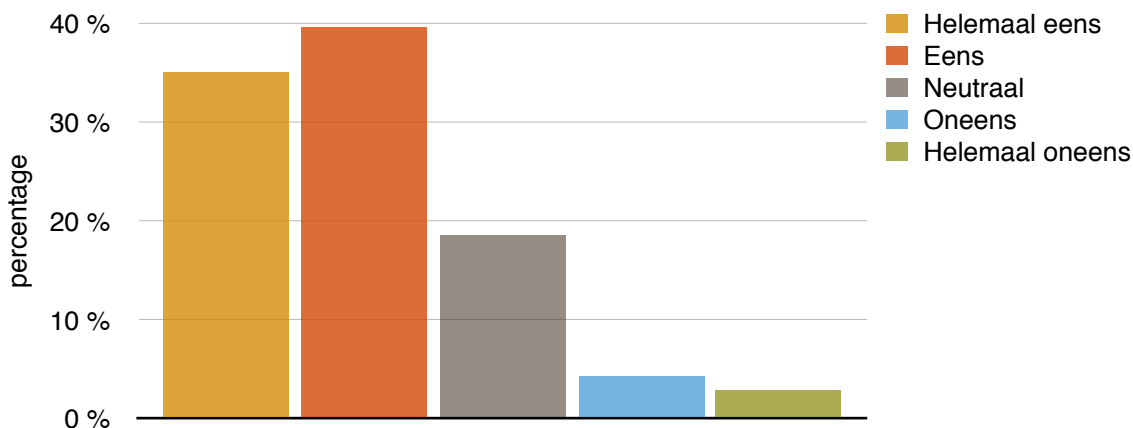
Er worden bijna evenveel kooien kleiner dan 80 x 40 cm nieuw (53%) als tweedehands gekocht. Hetzelfde geldt voor kooien van 80 x 40 cm en groter.

3.2.3 Stellingen

In de enquête stonden twee stellingen waarop hamstereigenaren konden reageren:

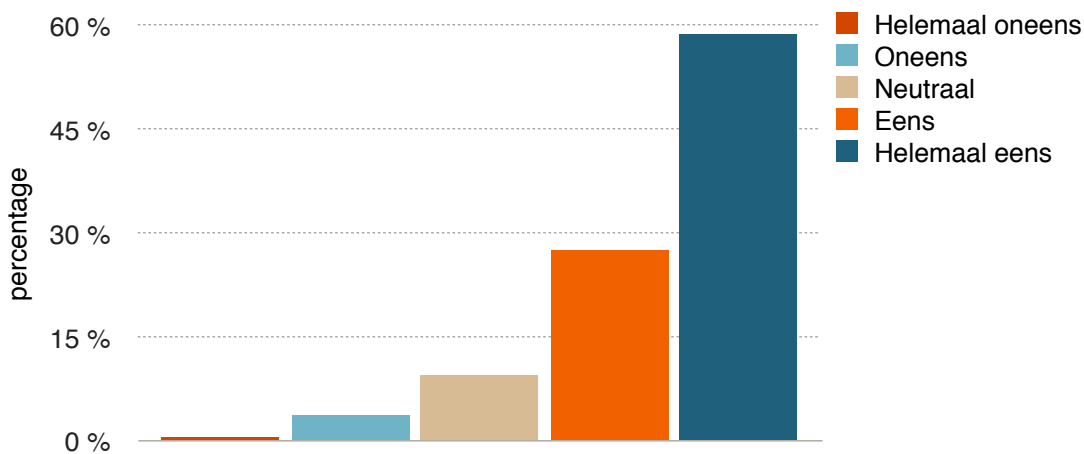
- Ik zie de huisvesting van hamsters in Nederland als probleem.
- Er moeten wettelijke minimum afmetingen worden opgesteld voor het huisvesten van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden.

Het grootste deel van de hamsterhouders (75%) is het er (helemaal) mee eens met de stelling dat de huisvesting van hamsters in Nederland een probleem is (zie figuur 7). Daarnaast bestaat er een significant verband ($p < 0,05$) tussen de huidige afmetingen van de kooi en het antwoord op deze stelling. Dit betekent dat hoe groter de huidige kooi is, hoe meer diegene de huisvesting van hamsters in Nederland als probleem ziet en andersom.

Figuur 7 Huisvesting van hamsters in Nederland is een probleem

In figuur 8 is te zien dat rond 86% van de respondenten het er (helemaal) mee eens is dat er wettelijke minimum afmetingen moeten worden opgesteld voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden. Bovendien bestaat er een significant verband ($p < 0,05$) tussen het antwoord op deze stelling en de keuze voor dierenwelzijn bij de aanschaf van een hamsterkooi. Iemand die voor dierenwelzijn kiest, is het er ook mee eens dat er wettelijke minimum afmetingen moeten worden opgesteld.

Figuur 8 Opstellen van wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters

3.3 Wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag *Hoe is het huisvesten van hamsters in Zwitserland en Oostenrijk wettelijk geregeld?* weergegeven.

3.3.1 Wetgeving in Zwitserland

In de Zwitserse Tierschutzverordnung staan minimumeisen beschreven voor de huisvesting van goudhamsters. De kooi dient een minimale oppervlakte van 1800 cm² te hebben, bijvoorbeeld met de afmetingen 60 x 30 cm. Bovendien dient de kooi zo groot en zodanig ingericht te zijn dat de goudhamster soorteigen gedrag kan vertonen. Ook moet het verblijf zo geconstrueerd zijn dat de hamster niet kan ontwijken. Verder dient de kooi van klimmogelijkheden en knaagobjecten, zoals verse takken, te zijn voorzien. Aangezien de hamster nachtaktief is, dient er een schuilplek en geschikt nestmateriaal beschikbaar te zijn. Bovendien moet er een laag strooisel van minimaal 15 cm diep aanwezig zijn zodat de goudhamster erin kan graven (Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen, 2018).

De naleving van deze wetgeving wordt door een instantie gecontroleerd die vergelijkbaar is met een combinatie van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID). Er vinden controles van de huisvesting van hamsters plaats op basis van meldingen of toevallig wanneer andere dieren gecontroleerd worden en vastgesteld wordt dat er ook hamsters worden gehouden. De medewerker van de Zwitserse Veterinärdienst geeft aan dat het probleem bestaat dat veel dieren bij particulieren gehouden worden waarvan niet bekend is dat deze überhaupt bestaan. De instanties zijn daarom afhankelijk van meldingen die duiden op een slechte dierhouderij. Wanneer, op grond van een melding, de gegronde verdacht bestaat dat een particulier de dieren niet volgens de wet houdt, mag de instantie, volgens de wet, het huis betreden en inspecteren. Ook de politie kan, indien nodig, erbij worden betrokken (persoonlijke communicatie, 30 mei 2018).

3.3.2 Wetgeving in Oostenrijk

Ook in het Oostenrijkse Tierschutzgesetz, 2. Tierhaltungsverordnung, staan minimumeisen beschreven voor de huisvesting van hamsters. Een kooi moet minimale afmetingen van 60 x 30 x 40 cm (lengte x breedte x hoogte) hebben. Goudhamsters moeten solitair gehouden worden en dwerghamsters, zoals Russische en Roborovski dwerghamster, mogen als koppel gehouden worden. Er moet een laag strooisel van minimaal 5 cm beschikbaar gesteld worden waarin de dieren kunnen graven. Wanneer de hamster een loopwiel heeft, moet deze veilig zijn en mag deze geen verwondingen veroorzaken.

Bovendien zijn er algemene eisen bepaald waaraan de huisvesting van knaagdieren, waaronder hamsters, moet voldoen. De dieren moeten voldoende verrijkingmateriaal ter beschikking hebben en daarnaast moet altijd knaagmateriaal, in de vorm van niet giftig hout en takken, beschikbaar zijn. De kooi moet vierkant zijn en glazen bakken mogen alleen gebruikt worden wanneer deze voldoende ventilatiegaten aan de zijkant hebben en van boven niet gesloten zijn. Verder moet de inrichting driedimensionaal gestructureerd zijn en er dienen schuilplekken, zoals huisjes en buizen, in de kooi aanwezig te zijn. Wanneer het dier in een kooi wordt gehouden, moet het meerdere keren per week de mogelijkheid hebben om zich buiten de kooi te kunnen bewegen. Bovendien moet het verblijf op een minimale hoogte van 60 cm geplaatst worden (Bundesministerium für Digitalisierung und Wirtschaftsstandort, 2018).

4. Discussie

Het doel van dit onderzoek was om te onderzoeken in hoeverre er een draagvlak is onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters. Aan de hand van de bestaande wetgeving in Oostenrijk en Zwitserland kan er advies vanuit de sector worden gegeven aan de Nederlandse wetgever. De resultaten van dit onderzoek kunnen door de Nederlandse overheid worden gebruikt als basis voor het opstellen van wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters die als huisdier worden gehouden.

Het draagvlak onder verkopers werd onderzocht door middel van een semi-gestructureerd interview met het LICG en vier verschillende dierenspecialisten. Bovendien is er literatuuronderzoek gedaan naar de mening van Dibevo aangezien er geen interview mogelijk was. Het draagvlak onder verkopers werd onderzocht door middel van een enquête die op verschillende online kanalen werd verspreid en door 380 Nederlandse hamstereigenaren werd ingevuld. Bovendien werd de wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk door middel van literatuurstudie geanalyseerd.

Dierenspecialisten baseren het assortiment aan huisvesting voor hamsters mede op de vraag van de consument. De geïnterviewde ondernemers geven aan dat een hamsterkooi van gemiddeld minimaal 60 cm breed wordt geadviseerd. De mening van dierenspecialisten over wettelijke minimum afmetingen is over het algemeen positief of neutraal. De controle en handhaving van een wetgeving wordt als lastig ingeschat en ondernemers zijn van mening dat het bij de winkeliers moet beginnen door goed advies te geven aan hamstereigenaren over de behoeften van een hamster.

Het merendeel van de hamstereigenaren huisvest de hamster in een kooi van 80 x 40 cm of groter. Ook vindt 95% van de hamsterhouders de afmetingen van een verblijf (zeer) belangrijk. Bovendien is 75% van de respondenten het er (helemaal) mee eens dat de huisvesting van hamsters in Nederland een probleem is. Daarnaast is 86% van de hamstereigenaren van mening dat er wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters moeten worden opgesteld.

Een hamsterkooi dient in Zwitserland een minimale oppervlakte van 1800 cm² te hebben, bijvoorbeeld met de afmetingen van 60 x 30 cm. In Oostenrijk moet een hamsterverblijf minimale afmetingen hebben van 60 x 30 x 40 cm (lengte x breedte x hoogte). De controle van deze afmetingen wordt in Zwitserland uitgevoerd door een instantie die vergelijkbaar is met de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming in Nederland.

4.1 Draagvlak onder verkopers voor wettelijke minimum afmetingen

In deze paragraaf worden de resultaten en de gekozen aanpak van de deelvraag over het draagvlak onder verkopers bediscussieerd.

4.1.1 Resultaten

De winkeliers maken duidelijk dat dierenwelzijn een belangrijke rol speelt en de klant goed advies en voorlichting moet krijgen. Volgens het Besluit houders van dieren zijn dierenspecialisten verplicht om de consument van de juiste informatie over een diersoort te voorzien. Over het

algemeen worden kooien van minimaal 60 cm breed door winkeliers aanbevolen wat kleiner is dan de richtlijn van het LICG. Er wordt dan wel aangeraden om een plateau erin te zetten zodat de hamster meer leefruimte heeft of het wordt geadviseerd om de hamster buiten de kooi te laten lopen. Dit advies zou echter kritisch moeten worden beoordeeld aangezien niet gecontroleerd kan worden of en hoe lang een hamster buiten de kooi kan bewegen. Bovendien is niet elke hamster geschikt om op te pakken en is het verstandiger om een geschikte kooi in te richten waarin de hamster ook zonder uitloop een goed welzijn heeft.

Daarnaast speelt, volgens de geïnterviewden, het denken van consumenten over hamsters een rol en het blijkt in de praktijk dat hamsterkopers vaak onvoldoende kennis hebben van de behoeften van deze dieren. Dit kwam ook in het vooronderzoek naar voren. Het LICG beveelt een verblijf van minimaal 70 x 50 cm voor dwerghamsters aan en baseert deze richtlijn op literatuuronderzoek. De bronnen van deze onderzoeken staan ook in deze inleiding vermeld. Het is verstandig om deze richtlijn voor het opstellen van een wetgeving te gebruiken aangezien deze met betrouwbare en deels wetenschappelijke bronnen is onderbouwd.

Aan de andere kant zijn de dierenwinkels bekend met Hamsterscaping en passen dit toe in de winkel waardoor de klant kan zien hoe een geschikt hamsterverblijf eruit kan zien. Ook kan de dierenpeciaalzaak met de verkoop van een ingerichte aquarium meer omzet behalen dan met een kleine, goedkope traliekooi. Het wordt daardoor door de meeste winkeliers ook als kans gezien. Dit standpunt werd ook in het vooronderzoek duidelijk en kan hierdoor worden bevestigd.

Verkopers dienen aan de consument uit te leggen waarom een grote kooi juist het dierenwelzijn bevordert, bijvoorbeeld aan de hand van de folder van het LICG, en welke mogelijkheden er bestaan om een leuke leefomgeving voor de hamster te creëren. Als een winkelier passie en interesse in knaagdieren heeft, zal dit ook door de consument opgemerkt worden en zal de klant eerder geneigd zijn om naar de aanbevelingen van de verkoper te luisteren. Ondeskundige winkels zullen in de toekomst verdwijnen aangezien onvoldoende voorlichting door kopers niet wordt gewaardeerd en een ontevreden klant niet nog een keer naar deze winkel zal gaan.

Wettelijke minimum afmetingen en een verbod op de verkoop van te kleine kooien zouden tot gevolg hebben dat dierenpeciaalzaken niet meer met elkaar op kleine kooien hoeven te concurreren. Bovendien bestaat er dan minder kans dat de kopers voor een te kleine huisvesting kiest, bijvoorbeeld op basis van een klein budget. Aan de andere kant zijn ondernemers van mening dat de regulering vanuit de branche en de winkeliers zelf moet komen aangezien de controle van een zulke wetgeving lastig is. Hier staat echter tegenover dat er een soortgelijke wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk bestaat en dat deze ook gecontroleerd wordt. In Nederland zijn er geschikte instanties, zoals de LID, die de controles kunnen uitvoeren.

Het was opvallend dat de ondernemers zelf best verschillend waren met ieder een ander type winkel maar uiteindelijk draait het allemaal om de vraag van de consument en het dierenwelzijn. De mening over minimale kooi afmetingen die het dierenwelzijn waarborgen, verschilt echter per winkel. Daarom is het belangrijk om één lijn te trekken waaraan zich iedere winkelier kan houden en op basis waarvan betrouwbaar en goed onderbouwd advies kan worden gegeven aan hamsterhouders. De richtlijnen van het LICG zijn hiervoor uitermate geschikt.

4.1.2 Gekozen aanpak

Er is gekozen voor semi-gestructureerde interviews omdat aan de hand daarvan in het gesprek kon worden doorgevraagd om diepgaande informatie te verkrijgen. De interviews werden deels persoonlijk en deels telefonisch gehouden, afhankelijk van de tijd van de ondernemer. Dit is ook terug te zien in de lengte van de antwoorden want de ene winkelier kon meer tijd vrijmaken dan de ander.

Er bestond helaas geen mogelijkheid voor een interview met Dibevo waardoor er literatuuronderzoek moest worden gedaan. Hierdoor is de mening van de brancheorganisatie over een potentiële wetgeving niet helemaal duidelijk geworden en ontbreekt er een stuk van het gehele beeld van de branche. Aan de andere kant zijn de geïnterviewde dierenpeciaalzaken heel verschillend waardoor er een gevarieerde respons is ontstaan die representatief is voor de gehele branche.

4.2 Draagvlak onder kopers voor wettelijke minimum afmetingen

In deze paragraaf worden de resultaten en de gekozen aanpak van de deelvraag over het draagvlak onder kopers bediscussieerd.

4.2.1 Resultaten

Uit de respons op de enquête blijkt dat er vooral hamsterhouders zijn die de hamster in een traliekooi huisvesten. Bovendien worden veel hamsters in aquaria of terraria gehuisvest. De meeste hamster worden in een verblijf van 80 x 40 cm of groter gehouden en slechts 32% leeft in een kooi kleiner dan 80 x 40 cm. Dit resultaat zou gebaseerd kunnen zijn op het feit dat Hamsterscaping en het natuurlijke inrichten van hamsterkooien veel onder de aandacht worden gebracht en hamsterhouders steeds meer bezig zijn met dierenwelzijn en de behoeften van de hamster.

Verder is er een verband aangetoond tussen de afmetingen van de huidige kooi en het budget dat mensen aan een verblijf willen besteden. Dit verband werd ook in het vooronderzoek aangeduid en wordt hierdoor bevestigd. Een grote, dure kooi zorgt ervoor dat kopers van tevoren goed nadenken over de aanschaf van een hamster en een geschikt verblijf. Daarnaast kunnen het budget en de beschikbare ruimte in huis redenen zijn om voor een kleine kooi te kiezen en daardoor ook minder aandacht te besteden aan dierenwelzijn.

Aan de andere kant is het positief opvallend dat 95% van de respondenten de afmetingen van een kooi als (zeer) belangrijk acht. Bovendien zouden er 96% van de hamsterhouders in de toekomst een kooi van 80 x 40 cm of groter aanschaffen, wat groter is dan de richtlijn van het LICG. Ook is er een significant verschil aangetoond tussen de huidige afmetingen van de kooi en de toekomstige afmetingen die de respondenten zouden kiezen. Dit kan te maken hebben met het feit dat tegenwoordig veel informatie op internet te verkrijgen is over Hamsterscaping en de natuurlijke inrichting van de hamsterkooi. Bovendien laat het zien dat dierenwelzijn een steeds belangrijkere rol speelt in Nederland en dat er bewustzijn is voor de behoeften van de hamster. Dit kwam ook in het vooronderzoek naar voren.

Bovendien zijn er veel Facebook groepen en een aantal forums waar mensen informatie kunnen uitwisselen en elkaar advies kunnen geven. Uit de respons blijkt dat er een verband bestaat tussen het raadplegen van informatie op internet en de keuze voor een grotere kooi in de toekomst. Daar tegenover staat het kleine percentage hamsterhouders dat een huisvesting kiest op basis van de informatie van een dierenpeciaalzaak. Op internet is er veel verschillende informatie beschikbaar en dat kan verwarrend zijn voor de consument. Daarom is het van belang om één richtlijn aan te houden als basis voor een wetgeving.

Uit de analyse blijkt dat hoe kleiner de huidige kooi is, hoe minder de respondent de huisvesting als probleem ziet. Dit kan te maken hebben met het denken over hamsters en dat iemand, die een hamster in een kleine kooi huisvest, minder weet over de behoeften van deze diersoort en mogelijke stresssignalen niet herkent. Een kleine kooi kost vaak minder dan een grote kooi en de impulsieve aankoop kan ook een rol spelen. Bij een impulsieve aankoop wordt meestal niet voldoende geïnformeerd over de diersoort waardoor er weinig kennis is over het natuurlijke gedrag. Aan de andere kant zijn er ook een handvol respondenten die de hamster groter dan 80 x 40 cm huisvesten en het ook niet als probleem zien. Dit kan te maken hebben met de individuele waarneming van een persoon en hoe zeer men zich verdiept in het onderwerp. Ook het wel of niet lid zijn van een Facebook groep over hamsters zou een rol kunnen spelen aangezien op dit platform veel informatie uitgewisseld wordt.

86% van de respondenten is het er (helemaal) mee eens dat er wettelijke minimum afmetingen moeten worden opgesteld voor de huisvesting van hamsters. Dit is een positieve respons en laat zien dat er een draagvlak is voor een zulke wetgeving. Het is wel opvallend dat 29% van de respondenten van de koop zou afzien als er bepaalde minimum afmetingen zouden worden vastgelegd. Dit zijn vooral hamsterhouders die de hamster groter huisvesten dan 80 x 40 cm. Men zou eerder verwachten dat het eigenaren zijn die een kleinere kooi hebben en liever voor een kleine huisvesting kiezen die wederom door de wet verboden zou kunnen worden.

4.2.2 Gekozen aanpak

De enquête werd door 380 hamstereigenaren in Nederland ingevuld en is daardoor representatief. De enquête werd alleen online verspreid in verschillende Facebook groepen, forums en op Marktplaats. Er zou eventueel een éézijdig beeld kunnen zijn ontstaan omdat op Facebook tegenwoordig veel liefhebbers zijn die elkaar het advies geven om een grote hamsterkooi aan te schaffen en deze op een natuurlijke manier in te richten.

Op Marktplaats werden adverteerders van hamsterkooien benaderd die op die dag de advertentie hadden geplaatst. Het waren opvallend veel advertenties met kleine traliekooien maar het is niet duidelijk hoe veel personen de enquête uiteindelijk hebben ingevuld. Daarnaast is er een eigen advertentie geplaatst en mensen moesten een privé bericht sturen om de link te kunnen ontvangen. Het kan daardoor zijn dat alleen mensen met veel interesse in hamsters hebben gereageerd en de gemiddelde hamsterhouder niet betrokken is geweest.

De enquête had ook in dierenwinkels afgenomen kunnen worden waar vaak hamsters verkocht worden zodat juist de consument aan de basis benaderd wordt. Het is echter niet bekend hoe veel kooien online en in fysieke winkels gekocht worden waardoor niet zeker kan worden gezegd dat het beeld hierdoor was veranderd.

4.3 Wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk

In deze paragraaf worden de resultaten en de gekozen aanpak van de deelvraag over de wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk bediscussieerd.

4.3.1 Resultaten

Zoals in de inleiding vermeld, zijn er in Zwitserland en Oostenrijk minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters vastgelegd. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat een hamsterkooi in Zwitserland een minimale oppervlakte van 1800 cm² dient te hebben, bijvoorbeeld met de afmetingen van 60 x 30 cm. In Oostenrijk moet een hamsterverblijf minimale afmetingen hebben van 60 x 30 x 40 cm (lengte x breedte x hoogte). Deze afmetingen zijn kleiner dan de richtlijnen van het LICG en het is niet bekend op welk onderzoek deze maten zijn gebaseerd. Een lengte van 60 cm komt wel overeen met de minimale afmeting die Nederlandse dierenwinkels aanhouden omdat deze, volgens de winkeliers, realistisch zijn voor de consument.

Er zou dus kunnen worden beredeneerd dat in deze landen voor deze afmetingen is gekozen omdat het haalbaar is voor de hamsterhouder. Dit is echter een aanname en er zou verder onderzoek moeten worden gedaan naar de reden voor deze wetgevingen. Aangezien er in deze landen wettelijke minimum afmetingen bestaan, kan worden geconcludeerd dat er voldoende draagvlak hiervoor aanwezig is en dat het mogelijk is om de naleving te controleren. Uit de persoonlijke communicatie met een medewerker van de Zwitserse Veterinärdienst blijkt dat controles vooral uitgevoerd worden op basis van meldingen.

Dit zou op die manier ook in Nederland gedaan kunnen worden aangezien er instanties, zoals de LID, bestaan die buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) in dienst hebben en meldingen van misstanden behandelen. Bovendien zou er een verbod op de verkoop van te kleine hamsterkooien geïntroduceerd kunnen worden waardoor dierspecialisten, in combinatie met algemene controles, hierop gecontroleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de wetgeving aan de basis nageleefd waardoor wordt voorkomen dat te kleine kooien überhaupt aan hamsterhouders worden verkocht. Dit verkleint wederom de kans op overtreding van de wet door particulieren en er zijn in principe weinig tot geen controles bij particulieren nodig, tenzij er een melding wordt gedaan van slecht dierenwelzijn.

4.3.2 Gekozen aanpak

De wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk werd onderzocht door middel van literatuuronderzoek. Ook is er contact opgenomen met de Zwitserse controle instantie om informatie te verkrijgen over de controle op naleving van de wetgeving. Dit geeft een goed beeld van de mogelijkheden die in de praktijk bestaan om wettelijke minimum afmetingen te controleren.

Algemeen kan worden gezegd dat dit onderzoek betrouwbaar en generaliseerbaar is. Er zijn verschillende soorten dierenwinkels geïnterviewd en het LICG. Bovendien hebben 380 hamstereigenaren de enquête ingevuld waardoor dit kwantitatieve onderzoek representatief is. Het werd duidelijk dat de verkoop van hamsterkooien vooral baseert op de vraag van de consument en als er vraag is naar kleine traliekooien dan worden deze in de winkel aangeboden. Het is een samenspel van dierenwinkel en consument aangezien een winkelier de klant goed en

betrouwbaar advies moet geven en ervoor moet zorgen dat het dierenwelzijn gewaarborgd is. Aan de andere kant zijn er tegenwoordig veel platforms waar hamstereigenaren zich kunnen informeren over de behoeften van deze diersoort en een kritische mening kunnen vormen over de juiste huisvesting. Het kan wel gebeuren dat mensen helemaal onkundig naar de winkel gaan om een kooi aan te schaffen en dan is het de verantwoordelijkheid van de winkelier om de consument goed voor te lichten. Dit kan het beste aan de hand van de richtlijnen van het LICG aangezien deze informatie het meest betrouwbaar is en door een onafhankelijke organisatie werd opgesteld.

De resultaten van dit onderzoek sluiten aan bij de informatie in de inleiding en vormen samen een concreet beeld van dit probleem. Hamsters ervaren ongerief in een te kleine huisvesting wat wederom resulteert uit onwetendheid van de eigenaar en onvoldoende voorlichting door de dierenwinkel. Dierenspeciaalzaken geven vaak eigen folders mee waardoor de minimale afmetingen per winkel variëren en er geen lijn in zit. Aan de andere kant is er toenemende aandacht voor de natuurlijke huisvesting van hamsters. Aangezien de consument zelf voor een huisvesting kan kiezen, zouden wettelijke minimum afmetingen kunnen helpen om de keuze in de juiste richting te sturen zodat het dierenwelzijn gewaarborgd is.

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

Dit onderzoek gaat over het draagvlak onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden. In Nederland bestaat er op dit moment geen wetgeving die zulke eisen bepaalt. Uit eerder onderzoek blijkt dat hamsters ongerief ervaren in een te kleine huisvesting en dat consumenten vaak onvoldoende voorlichting krijgen over de behoeften van deze diersoort.

Uit dit onderzoek blijkt dat er een draagvlak is onder verkopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters. Hoe groot dit draagvlak is, varieert echter per dierenwinkel. Winkeliers zijn sceptisch over de handhaving en de controle van een zulke wetgeving. Aan de andere kant zijn dierenpeciaalzaken bereid om het assortiment aan hamsterkooien aan te passen en alleen huisvesting aan te bieden die aan de natuurlijke behoeften van deze dieren voldoet. Hamstereigenaren hebben op basis van een geschikte huisvesting veel plezier met de hamster en zijn tevreden klanten die graag naar de dierenpeciaalzaak terug komen om bijvoorbeeld advies te vragen.

Verder kan op basis van de gevonden resultaten worden geconcludeerd dat er een draagvlak is onder hamstereigenaren voor wettelijke minimum afmetingen. De meeste hamsterhouders zijn het ermee eens dat er een wetgeving voor de huisvesting van hamsters moet komen. Bovendien zien de meeste hamstereigenaren de huisvesting van hamsters als probleem. Ook wordt het merendeel van de hamsters in een kooi van 80 x 40 cm of groter gehouden waardoor dit als minimum afmeting aangehouden zou kunnen worden. Dierenwelzijn speelt voor veel hamstereigenaren een grote rol waardoor uiteindelijk het beste voor het dier wordt gekozen.

De wetgeving in Zwitserland en in Oostenrijk schrijft afmetingen voor die haalbaar zijn voor de consument en die bovendien gehandhaafd kunnen worden. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat een hamsterkooi in Zwitserland een minimale oppervlakte van 1800 cm² dient te hebben, bijvoorbeeld met de afmetingen van 60 x 30 cm. In Oostenrijk moet een hamsterverblijf minimale afmetingen hebben van 60 x 30 x 40 cm (lengte x breedte x hoogte). Bovendien werd duidelijk dat het mogelijk is om een zulke wetgeving te handhaven en te controleren. In Nederland zou dit door de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) gedaan kunnen worden.

Op basis van deze uitkomsten kan worden geconcludeerd dat er een draagvlak is onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden. Het draagvlak varieert per dierenpeciaalzaak en per hamstereigenaar maar over het algemeen kan ervan uit worden gegaan dat het draagvlak voldoende is voor de introductie van een wet die bepaalde minimum afmetingen voorschrijft. Ook kan worden gesteld dat het draagvlak onder kopers groter is dan onder verkopers.

Hierdoor bestaat de kans dat consumenten met het koopgedrag de branche kunnen beïnvloeden door alleen maar kooien te kopen die minimaal 80 x 40 cm groot zijn. Daardoor verandert de vraag en zal een dierenwinkel hierop inspelen door het assortiment aan te passen en grotere kooien aan te bieden. De verkoop van grotere kooien betekent meer omzet voor de dierenwinkel. Bovendien kunnen hamstereigenaren elkaar op verschillende platforms informeren over de

behoeften van hamsters en een geschikte huisvesting. Dit leidt ertoe dat hamsterhouders kritisch nadenken over het advies van een dierenwinkel en dat er meer bewustwording plaatsvindt wat betreft dierenwelzijn. Dit heeft wederom tot gevolg dat er minder mensen zullen zijn die een wet overtreden. Hierdoor zal de LID ook minder meldingen krijgen over een te kleine huisvesting.

De richtlijnen van het LICG kunnen voor het opstellen van een wetgeving in Nederland worden gebruikt aangezien deze gebaseerd zijn op betrouwbare bronnen. Bovendien is het informatiecentrum een nationale, onafhankelijke organisatie die voorlichting geeft aan diereneigenaren.

5.2 Aanbevelingen

Het wordt aanbevolen om de richtlijnen van het LICG aan te houden voor het opstellen van wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters. Deze richtlijnen zijn gebaseerd op betrouwbare, deels wetenschappelijke, bronnen en staan bovendien in de LICG huisdierenbijsluiters vermeld. Daarnaast geeft de dierenwinkel op basis daarvan de juiste voorlichting aan de klant waardoor impulsaankopen worden voorkomen en er goed wordt nagedacht over de behoeften van de hamster. Dit is wederom positief voor het dierenwelzijn. Ook zijn deze afmetingen groter dan de gemiddelde hamsterkooi waardoor een dierenspeciaalzaak meer omzet kan behalen met de verkoop van grotere kooien.

Daarnaast wordt er aanbevolen om de wettelijke minimum afmetingen niet alleen op te stellen voor de huisvesting van hamsters bij particulieren maar ook voor de huisvesting in dierenwinkels. Dierenspeciaalzaken hebben een voorbeeldfunctie tegenover de consument waardoor het juiste beeld moet worden gecreëerd van een geschikt verblijf dat aan de behoeften van de hamster voldoet.

Bovendien is het aan te raden om een verbod op de verkoop van te kleine kooien te introduceren waardoor een particulier weinig mogelijkheden heeft om de wet te overtreden en een ongeschikte kooi aan te schaffen. Ook wordt hierdoor de verantwoordelijkheid van dierenspeciaalzaken voor de verkoop van geschikte huisvesting benadrukt.

5.2.1 Vervolgonderzoek

Er kan vervolgonderzoek worden gedaan naar de verschillende types hamstereigenaren en het koopgedrag. Dierenwinkels kunnen de voorlichting hierop aanpassen waardoor de koper tevreden met de geschikte kooi naar huis gaat en ook de komende jaren een trouwe klant blijft. Daarnaast kan het denken over hamsters interessant zijn om te analyseren aangezien er nog veel onwetendheid onder hamsterhouders is over de behoeften van deze diersoort.

Verder is er vervolgonderzoek mogelijk naar het draagvlak onder andere houders van knaagdieren aangezien hamsters niet de enige diersoort zijn die ongerief ervaart. Er zou een wetgeving mogelijk kunnen zijn die ook minimum afmetingen voor andere knaagdieren en konijnen vastlegt.

Daarnaast kan worden overwogen om vervolgonderzoek te doen naar de mening van de Dierenbescherming over wettelijke minimum afmetingen. De Dierenbescherming is de grootste Dierenbeschermingsorganisatie in Nederland en heeft op beleidsniveau veel invloed. Hierdoor zou

een wetgeving eerder door de overheid in behandeling worden genomen dan wanneer het door één persoon voorgesteld wordt. Ook zou er meer duidelijkheid kunnen komen over de eventuele voor- en nadelen van wettelijke minimum afmetingen en hoe dat in verband zou kunnen staan met de positieflijst. Bovendien heeft de Dierenbescherming het dierenwelzijn hoog in het vaandel staan waardoor er extra aandacht zou zijn voor de behoeften van hamsters en er bewustwording zou plaatsvinden bij hamsterhouders voor een geschikte huisvesting.

Bronnenlijst

- Baumans, V., & Van Loo, P.L.P. (2013). How to improve housing conditions of laboratory animals: The possibilities of environmental refinement. *The Veterinary Journal*, 195, 24-32. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2012.09.023>
- Baumans, V. (2005). Science-based assessment of animal welfare: laboratory animals. *Revue Scientifique Et Technique*, 24, 503-513. Geraadpleegd op 14 februari 2018, van https://www.researchgate.net/publication/7410808_Baumans_
- Baumans, V. (2005). Environmental enrichment for laboratory rodents and rabbits: requirements of rodents, rabbits, and research. *ILAR Journal*, 46, 162-170. <https://doi.org/10.1093/ilar.46.2.162>
- Blokhuis, H.J. (2008). International cooperation in animal welfare: the Welfare Quality® project. *Acta Veterinaria Scandinavica*, 50. <https://doi.org/10.1186/1751-0147-50-S1-S10>
- Brandão, J., & Mayer, J. (2011). Behavior of Rodents with an Emphasis on Enrichment. *Journal of Exotic Pet Medicine*, 20, 256-269. <https://doi.org/10.1053/j.jepm.2011.07.001>
- Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen BLV (2018, maart). *Goldhamster im Recht*. Geraadpleegd op 11 april 2018, van <https://www.blv.admin.ch/blv/de/home/tiere/tierschutz/heim-und-wildtierhaltung/goldhamster.html>
- De Lange (z.d.). *Welkom in de webwinkel van dierenspeciaalzaak De Lange*. Geraadpleegd op 18 mei 2018, van <https://www.dierenspeciaalzaakdelange.nl>
- detailhandel.info (z.d.). *Dierenspeciaalzaken*. Geraadpleegd op 8 maart 2018, van <http://detailhandel.info/index.cfm/branches/huis-tuin/dierenspeciaalzaken/>
- Dibevo (z.d.). *Wat is Dibevo*. Geraadpleegd op 20 februari 2018, van <https://dibevo.nl/over-dibevo/wat-is-dibevo/>
- Dibevo (z.d.). *Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren*. Geraadpleegd op 28 mei 2018, van <https://dibevo.nl/kenniscentrum/landelijk-informatiecentrum-gezelschapsdieren>
- Dibevo (z.d.). *Richtlijnen voor afmetingen van dierenverblijven en huisvesting*. Geraadpleegd op 25 mei 2018, van <https://dibevo.nl/kenniscentrum/richtlijnen-voor-afmetingen-van-dierenverblijven-en-huisvesting>
- Dibevo (2013, 1 november). *Dwerghamster gered!*. Geraadpleegd op 25 mei 2018, van <https://dibevo.nl/nieuws/dwerghamster-gered>
- Dibevo (2017, 10 mei). *EXTRA Dibevo-kennismiddag 'De nieuwe manier van konijnen houden'*. Geraadpleegd op 12 februari 2018, van <https://dibevo.nl/nieuws/extra-dibevo-kennismiddag-de-nieuwe-manier-van-konijnen-houden>
- Dibevo (2017, 21 juni). *Hamsterscaping: een nieuwe trend?*. Geraadpleegd op 13 februari 2018, van <https://dibevo.nl/nieuws/Hamsterscaping-een-nieuwe-trend>
- Dibevo (2017, 13 juli). *Tips en advies bij inrichting van knaagdierverschikkingen*. Geraadpleegd op 13 februari 2018, van <https://dibevo.nl/nieuws/inrichting-van-knaagdierverschikkingen>

- Dibevo (2018, 6 maart). *Consument nog te vaak onwetend over juiste verzorging van zijn huisdier*. Geraadpleegd op 8 maart 2018, van <https://dibevo.nl/pers/consument-nog-te-vaak-onwetend-over-juiste-verzorging-van-zijn-huisdier>
- Dibevo (2018, 14 februari). *Happy Konijn nu echt van start. Meld je aan als deelnemer!*. Geraadpleegd op 9 maart 2018, van <https://dibevo.nl/nieuws/happy-konijn-gaat-nu-echt-van-start>
- Dierenbescherming (z.d.). *Inspectiedienst*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, van <https://www.dierenbescherming.nl/inspectiedienst>
- Dierenwelzijnsweb (2017, 22 april). *Happy Konijn: een nieuwe manier van konijnen houden*. Geraadpleegd op 13 februari 2018, van <https://www.dierenwelzijnsweb.nl/nl>
- Fina (2013, 4 november). *Maten konijnenhok/kooi*. Geraadpleegd op 9 maart 2018, van <http://www.dierenvangnet.nl/diereninfo-bericht/>
- Fischer, K., Gebhardt-Henrich, S.G., & Steiger, A. (2007). Behaviour of golden hamsters (*Mesocricetus auratus*) kept in four different cage sizes. *Animal Welfare*, 16, 85-93. Geraadpleegd op 8 maart 2018, van <https://www.researchgate.net/publication/263561414>
- Freymann, F., Tsai, P.-P., Stelzer, & H., Hackbarth, H. (2015). The amount of cage bedding preferred by female BALB/c and C57BL/6 mice. *Lab Animal*, 44, 17-21. doi:10.1038/lab.659
- Hamstery Pure Colour (z.d.). *Hamsterscaping*. Geraadpleegd op 9 maart 2018, van <http://www.hamsterypurecolour.nl/Hamsterscaping/>
- Harissa (2017, 28 november). Dierenwinkel met knaagdieren in te kleine hokjes [Forumpost]. Geraadpleegd op 9 maart 2018, van https://forum.viva.nl/overig/dierenwinkel-met-knaagdieren-in-te-kleine-hokjes/list_messages/396312
- Hauzenberger, A.R., Gebhardt-Henrich, S.G., & Steiger, A. (2006). The influence of bedding depth on behaviour in golden hamsters (*Mesocricetus auratus*). *Applied Animal Behaviour Science*, 100, 280-294. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2005.11.012>
- HAS Hogeschool, HAS Kennistransfer & Bedrijfsopleidingen, Den Bosch Faculteit Diergeneeskunde, Utrecht (2015, augustus). *Feiten en Cijfers Gezelschapsdierensector 2015*. Geraadpleegd op 12 februari 2018, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/11/03/feiten-cijfers-gezelschapsdierensector-2015>
- Jankowsky, J.L., Melnikova, T., Fadale, D.J., Xu, G.M., Slunt, H.H., Gonzales, V., ... Savonenko, A.V. (2005). Environmental enrichment mitigates cognitive deficits in a mouse model of Alzheimer's disease. *Journal of Neuroscience*, 25, 5217-5224. <https://doi.org/10.1523/JNEUROSCI.5080-04.2005>
- Jaqueline (2012, 9 oktober). Re: te kleine kooi..waarom verkopen ze hem dan [Forumpost]. Geraadpleegd op 9 maart 2018, van <https://forum.dehamster.nl/viewtopic.php?f=1&t=97413>
- Jumper (z.d.). *Over Jumper*. Geraadpleegd op 18 mei 2018, van <http://www.jumper.nl/over-jumper>
- Leenstra, F., Vinke, C., Van Dongen, M., Pasmooij, N., Van der Leij, R., Ferwerda, R.,... J. Stumpel, J. (2010). *Ongerief bij Gezelschapsdieren* (Rapportnummer 374). Lelystad: Wageningen UR Livestock Research

- LICG (z.d.). *Konijn*. Geraadpleegd op 19 februari 2018, van <https://www.licg.nl/konijnen-en-knaagdieren/konijn/#huisvesting>
- LICG (2016). *Jaarverslag 2016*. Geraadpleegd op 24 maart 2018, van <https://www.licg.nl/media/2035/jaarverslaglicg2016-voor-website.pdf>
- McBride, E.A. (2017). Small prey species' behaviour and welfare: implications for veterinary professionals. *Journal of Small Animal Practice*, 58, 423-436. <https://doi.org/10.1111/jsap.12681>
- Newberry, R.C. (1995). Environmental enrichment: increasing the biological relevance of captive environments. *Applied Animal Behaviour Sciences*, 44, 229-243. [https://doi.org/10.1016/0168-1591\(95\)00616-Z](https://doi.org/10.1016/0168-1591(95)00616-Z)
- Overheid.nl (2014). *Wet- en regelgeving – Besluit houders van dieren*. Geraadpleegd op 12 februari 2018, van <http://wetten.overheid.nl/BWBR0035217/2017-01-01>
- Bundesministerium für Digitalisierung und Wirtschaftsstandort (2018, 11 april). *Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für 2. Tierhaltungsverordnung, Fassung vom 11.04.2018*. Geraadpleegd op 11 april 2018, van <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003860>
- RVO. (2015). *Regels voor huisvesting en verzorging van dieren*. Geraadpleegd op 12 februari 2018, van <http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren-houden/dierenwelzijn/welzijnseisen-voor-dieren/regels-voor-huisvesting-en-verzorging>
- Stichting Compassion in World Farming Nederland (2016, 28 juni). *Dierenwelzijn steeds belangrijker wereldwijd*. Geraadpleegd op 19 februari 2018, van <https://www.ciwf.nl/nieuws/2016/06/dierenwelzijn-steeds-belangrijker-wereldwijd>
- Stichting KonijnenBelangen (2018, 8 maart). „Het kan altijd nog erger“ [Facebook]. Geraadpleegd op 9 maart 2018, van <https://www.facebook.com/search/top/?q=stichting%20konijnenbelangen>
- Vinke, C.M., Van Eijk, I.A.M., & Boissevain, I. (2011). *Inventarisatie en prioritering van welzijnsproblemen binnen de sector bijzondere dieren*. Utrecht: Universiteit Utrecht, Faculteit Diergeneeskunde, Departement Dier in Wetenschap & Maatschappij
- Voedingscentrum (z.d.). *Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)*. Geraadpleegd op 31 mei 2018, van <http://www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/nederlandse-voedsel-en-warenautoriteit.aspx>
- Wildwings (2010, 13 januari). Valt er niets aan verkoop kleine kooien te doen? [Forumpost]. Geraadpleegd op 9 maart 2018, van <https://forum.dehamster.nl/viewtopic.php?f=12&t=76294>
- Zoo&Zo (z.d.). *ZOO&ZO, zoveel meer te beleven!*. Geraadpleegd op 18 mei 2018, van <https://www.zoo-enzo.nl/content/over-ons-zoo-enzo-4>

Bijlage 1 Interviewvragen dierenspecialisten

1. Op basis waarvan kiest u uw assortiment aan huisvesting voor hamsters?
 - Hoe belangrijk is daarbij het dierenwelzijn?
 - Waarin wilt u zich onderscheiden?
2. (Waarom) verkoopt u huisvesting voor hamsters die kleiner is dan de aanbevolen minimum afmetingen van het LICG (70 x 50 cm, 100 x 50 cm voor Syrische hamster)?
3. Welke afmetingen heeft de grootste hamsterkooi die u verkoopt?
4. Wat biedt u aan voorlichting aan nieuwe hamstereigenaren op het gebied van huisvesting?
5. Hoeveel hamsters/kooien verkoopt u per week/maand?
 - Welke kooi wordt het meest verkocht? Waarom?
 - Meer kooien kleiner of groter dan LICG afmetingen?
 - Bestelt u ook kooien op basis van de vraag van de klant?
6. Bent u bekend met Hamsterscaping?
 - Ziet u daar kansen in?
7. Wat is uw mening over de afmetingen van huisvesting voor hamsters?
8. Vindt u de huisvesting van hamsters een probleem, en waarom?
9. Hoe denkt u over wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters bij particulieren?
 - Is het opstellen van wettelijke minimum afmetingen volgens u een goede manier om het dierenwelzijn te waarborgen?
 - Ziet u dit als kans?
 - Is er, volgens u, voldoende draagvlak onder verkopers en kopers?
 - Welke consequenties zou deze wetgeving voor uw winkel hebben?

Bijlage 2 Interviewvragen LICG

1. Op basis waarvan kiezen, volgens u, dierenwinkels hun assortiment aan huisvesting voor hamsters?
2. Waarom verkopen zij, volgens u, huisvesting voor hamsters die kleiner is dan de aanbevolen minimum afmetingen van het LICG (70x50cm, 100x50cm voor Syrische hamster)?
3. Waarop zijn minimum afmetingen van LICG gebaseerd?
 - Waarom deze minimum afmetingen?
4. Vindt u de huisvesting van hamsters een probleem, en waarom?
5. Hoe denkt u over wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters bij particulieren?
 - Zou dit een mogelijkheid kunnen zijn om het dierenwelzijn te waarborgen?
 - Ziet u dit als kans (voor winkeliers)?
 - Is er, volgens u, voldoende draagvlak onder verkopers en kopers?

Bijlage 3 Enquête voor hamstereigenaren

1. Heeft u op dit moment een hamster?
 - a) Ja
 - b) Nee, ga door naar vraag 4
2. Is dit uw eerste hamster?
 - a) Ja
 - b) Nee
3. Hoeveel hamsters heeft u al gehad?
4. Op basis waarvan kiest u de huisvesting voor uw hamster ? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - a) Beschikbare ruimte in huis
 - b) Beschikbaar budget
 - c) Dierenwelzijn
 - d) Uitstraling (bv kleur, materiaal)
 - e) Informatie op internet
 - f) Informatie van dierenpeciaalzaak
 - g) Informatie van vrienden
 - h) Anders, namelijk:
5. In welke huisvesting leeft/ leefde uw hamster? (Kies bij meerdere kooien de kooi met de kleinste afmetingen!)
 - a) Aquarium
 - b) Terrarium
 - c) Traliekooi
 - d) Houten kooi
 - e) Zelfgebouwd verblijf
 - f) Anders, namelijk:
6. Welke afmetingen heeft/ had de kooi? (Noem bij meerdere kooien de afmetingen van de kleinste kooi!)
7. Hoe belangrijk vindt u de afmetingen van een hamsterverblijf?
 - a) Zeer belangrijk
 - b) Belangrijk
 - c) Redelijk belangrijk
 - d) Enigszins belangrijk
 - e) Onbelangrijk

8. Voor welke van deze afmetingen van een hamsterkooi zou u kiezen?
- a) Kleiner dan 80 x 40 x 40 cm
 - b) 80 x 40 x 40 cm
 - c) Groter dan 80 x 40 x 40 cm
9. Waarom heeft u voor dit antwoord gekozen? (open antwoord)
10. Zou u van de koop afzien als u een verblijf van minimale afmetingen moet hebben?
- a) Ja
 - b) Nee
11. Welk budget besteedt u aan een hamsterverblijf?
- a) Minder dan € 30
 - b) Tussen de € 30 en € 69
 - c) Tussen de € 70 en € 100
 - d) Meer dan € 100
12. Kiest u voor een nieuw of een tweedehands verblijf?
- a) Nieuw
 - b) Tweedehands
13. In hoeverre bent u het mee eens met de volgende stelling: Ik zie de huisvesting van hamsters in Nederland als probleem.
- a) Helemaal eens
 - b) Eens
 - c) Neutraal
 - d) Oneens
 - e) Helemaal oneens
14. In hoeverre bent u het mee eens met de volgende stelling: Er moeten wettelijke minimum afmetingen worden opgesteld voor het huisvesten van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden.
- a) Helemaal eens
 - b) Eens
 - c) Neutraal
 - d) Oneens
 - e) Helemaal oneens
15. In welke provincie woont u?

Bijlage 4 Uitwerking interview LICG

1. Op basis waarvan kiezen, volgens u, dierenwinkels hun assortiment aan huisvesting voor hamsters?

De keuze is, denken wij, gebaseerd op de producten waar de ondernemer achter staat, marges, de vraag van de consument en hoe een product op internet aanbevolen wordt. Als er veel negatieve feedback is over een bepaald product dan zal een dierenspecialzaak daar ook zijn aanbod op aanpassen. Maar er zijn ook veel winkeliers die zelf bijvoorbeeld heel doelbewust voor geschikte huisvesting kiezen en bepaalde artikelen dus juist niet in het assortiment opnemen.

2. Merkt u dat er de afgelopen jaren iets is veranderd in de manier waarop mensen over de huisvesting denken? Is het koopgedrag/ de zichtwijze op huisvesting van hamsters onder hamstereigenaren, volgens u, de afgelopen veranderd? In hoeverre?

Wij hebben daar niet echt zicht op. Er zijn wel liefhebbers die ons mailen over onze huisvestingseisen en of deze nog groter kunnen. Ook hoort het LICG weleens dat een dierenwinkel aan bepaalde klanten geen dieren verkoopt, omdat de mensen niet willen investeren in goede huisvesting.

Tegenwoordig is er ook aandacht voor Hamsterscaping, het houden van hamsters in glazen bakken met een natuurlijke inrichting waar ze kunnen graven en waarin ze ook veel ruimte hebben. Dit is wel een trend, maar waarschijnlijk lang niet bij iedereen. Er zullen nog steeds veel mensen zijn die gewoon naar de winkel gaan, een hamster kopen met een klein kooitje erbij en denken dat ze klaar zijn.

• Zijn er nog veel mensen die hun hamster in een kleine kooi huisvesten?

Dat is heel moeilijk inschatten. Dan zou je eigenlijk moeten achterhalen wat de verkoopcijfers van dergelijke kooien zijn. Er zijn verschillende soorten hamsterhouders. Er zijn mensen die zich goed in de behoefte van zo'n dier verdiepen, bijvoorbeeld aan hamsterscaping doen of actief zijn op fora. Er zijn ook mensen die een hamster kopen voor hun kind, een goedkoop huisdier zoeken of zich om andere redenen minder of slecht in de behoeften van een hamster verdiepen. Het ligt er ook aan of mensen een hamster zien als volwaardig huisdier of niet. Er zijn mensen die een hamster aanschaffen voor hun kind en die vinden dat het dier niet te veel mag kosten. Dat zullen ook de mensen zijn die niet veel geld uitgeven aan een mooi verblijf. Maar er zijn ook mensen die, ongeacht het type dier, vinden dat elk dier zo goed mogelijk gehouden moet worden. Die zich erin verdiepen, ook vooraf al, of die open staan voor suggesties van anderen. En die bereid zijn om daar bijvoorbeeld meer geld aan uit te geven of meer tijd in te investeren.

Een hond of een kat heeft in Nederland voor veel mensen meer emotionele waarde dan muizen of hamsters. En daar zit ook langzaam maar zeker een ontwikkeling in. Steeds meer mensen zijn zich ervan bewust dat ook knaagdieren een goed dierenwelzijn verdienen en dat dit ook dieren zijn waar je je aan kunt hechten. Verder is het voor te stellen dat het gevoelsmatig niet in verhouding staat dat jij een kooi voor meer dan 100 euro moet gaan aanschaffen voor een dier dat

je voor 5 euro koopt. Dat zijn echter aannames, daar hebben we getalsmatig ook geen zicht op. Daar is niet echt onderzoek naar gedaan.

Mensen vinden vaak dat dingen in verhouding moeten zijn. Wellicht dat sommige mensen het daarom bijvoorbeeld ook te duur vinden om met een hamster naar de dierenarts te gaan. Maar anderen gaan er wel mee naar de dierenarts als het moet en voor diegenen is een hamster een volwaardig huisdier en misschien wel lid van de familie. Het is heel moeilijk om zicht te krijgen op hoe vaak zoiets voorkomt en hoe die categorieën eigenaren ingedeeld zijn. Wat dat betreft kan het ook heel interessant zijn om te horen wat er uit uw enquête komt. Dit zijn wel interessante onderzoeksvragen.

Wij kunnen ons verder ook voorstellen dat er verschil zit tussen mensen voor wie het de eerste hamster is en voor mensen die zich daar wat meer in verdiepen en die bijvoorbeeld doelbewust een nieuwe hamster kopen op het moment dat de eerste is overleden. Dus die meer waarde hechten aan de hamster en mensen die zich misschien ook wat meer oriënteren op verschillende soorten hamsters. Mensen die daar misschien ook zelf mee willen fokken. Een hobby kan zich ook ontwikkelen en als iemand meerdere hamsters na elkaar aanschaft dan zal diegene daar ook interesse in hebben en eerder geneigd zijn om daar meer geld aan uit te geven en steeds meer daarin te investeren.

3. Waarop zijn de minimum afmetingen van het LICG gebaseerd?

We kijken altijd naar zo veel mogelijk verschillende bronnen en waar mogelijk ook wetenschappelijke bronnen. De hamster is een van de weinige diersoorten waar onderzoek gedaan is naar de invloed van het formaat van de kooi. Bij bijna geen enkel dier is dit gedaan. Er is een onderzoek gedaan naar de diepte van strooisel en naar de afmetingen van de kooi. Verder zijn er landen die wettelijke bepalingen hebben, dus deze informatie nemen we daar vaak in mee. En ervaringen van houders en van liefhebbers van hamsters worden erbij betrokken. Alle gegevens worden verzameld en aan de hand daarvan worden aanbevelingen geschreven.

- **Waarom kiezen jullie voor deze minimum afmetingen?**

In veel van onze huisdierenbijsluiters staan aanbevelingen met betrekking tot de huisvesting. De minimeisen zullen een goed dierenwelzijn waarborgen. Het kan kleiner maar dan zijn er wel nadelen aan verbonden. Een kleiner hok kan als er dan ook een ren aanwezig is waar het dier zoveel uur per dag kan rondlopen. Maar aannemende dat een dier vaak de hele dag in een bepaald verblijf zit, vinden wij dat, op basis van de informatie die wij hebben kunnen vinden, deze minimum afmetingen echt het minimum zijn om zo'n dier gewoon een goed bestaan te kunnen geven. En groter, dat is in heel veel gevallen beter, niet altijd, maar vaak kan dat een verbetering zijn.

Je moet ook realistisch zijn met wat er op de markt verkrijgbaar is en wat de consument bereid is om te kopen. Als het in de ogen van hamsterkopers een niet realistisch grote maat is dan haken mensen snel af en kiezen voor een kleine kooi. We zetten er vaak wel bij, in de hamsterbijsluiters ook, dat groter nog beter is. Maar we proberen wel aan te geven bij onze minimum aanbeveling dat je daarmee al een minimum aan dierenwelzijn waarborgt. En wat in het geval van de hamster ook een belangrijke is, is niet alleen de oppervlakte van de kooi maar vooral ook de diepte van de

kooi. Wat uit onderzoek bleek, is dat hamsters veel behoefte hebben om te kunnen graven dus dat vooral die diepte van de onderbak heel belangrijk is voor een hamster.

4. Waarom verkopen zij, volgens u, huisvesting voor hamsters die kleiner is dan de aanbevolen minimum afmetingen van het LICG?

Waarschijnlijk verkopen ze dit nog steeds, omdat er nog veel mensen zijn die het kopen. Als er geen mensen zijn die deze kooien kopen dan zou de winkel ze ook niet meer verkopen.

Er kunnen meerdere factoren een rol spelen. Iedere winkel zal daarin zijn eigen afweging maken. Maar factoren die kunnen meespelen, zijn inderdaad de vraag van de consument naar een niet te dure kooi, het aanbod van de fabrikanten en de marges die op een product zitten en de winst die ermee kan worden behaald. Maar ook de schapruimte kan een rol spelen, want grote verblijven nemen relatief veel ruimte in beslag in een winkel. Dus dat kan misschien ook een reden zijn om in het wat kleinere assortiment te gaan zitten. Zeker bij de kleinere winkels die de vloeroppervlaktes niet hebben. Zo zijn er meer redenen te bedenken.

Een aantal jaren terug waren de kleine plastic kooien populair die je met tunneltjes aan elkaar vast kon maken. Dat ziet er voor kinderen gezellig uit en dat kun je dan modulair uitbreiden. Omdat het er leuk uitziet, is het aantrekkelijk voor de consument om te kopen en het feit dat je het kunt uitbreiden, kan een reden zijn om het te verkopen. Want dan komen mensen uiteindelijk terug om nog die uitbreidingsstukken te kopen. Er zijn ook dierenpeciaalzaken die van die goedkopere, kleinere bakken tot en met grote bakken aanbieden omdat ze voor elk wat wils willen aanbieden. Zij geven bijvoorbeeld aan dat ze zelf de grotere bak aanbevelen maar ze willen ook iets kleinere en goedkopere in het assortiment hebben voor mensen die niet bereid zijn zo'n grote bak aan te schaffen.

En er zijn ook dierenwinkels die bewust alleen artikelen verkopen waar ze zelf volledig achterstaan en die kleinere bakken dus niet verkopen. En daar geven ze dan ook uitleg bij naar de klant. Dit is echter ook afhankelijk van waarin een winkel zich wil onderscheiden. Er zijn winkels die zich willen onderscheiden op kwaliteit. Er zijn ook winkels die zich willen onderscheiden op de keuze van het assortiment, die voor elk wat wils aan te bieden willen hebben. En er zijn winkels die misschien wat meer op het verdienmodel zitten want er is natuurlijk ook de concurrentie vanuit internet. Dus daar zijn heel veel verschillende belangen die daarbij mee zouden kunnen spelen maar wat er uiteindelijk gedaan wordt zal dus afhankelijk zijn van de dierenwinkel.

Als een dierenwinkel niet aan de vraag van de klant voldoet, bestaat de kans dat de klant naar de concurrent gaat. En dan koopt diegene alsnog een kleine kooi. Zolang andere winkels die kleine kooien nog wel verkopen, kan het lastig zijn voor een winkel om te zeggen dat hij het niet verkoopt.

Een dierenpeciaalzaak moet goed aan de klant uit kunnen leggen waarom een grotere kooi beter is zodat hij alsnog die grotere kooi verkoopt. Een ondernemer wil natuurlijk ook geld verdienen. Zolang er geen algemene tendens is naar een assortiment met grotere kooien zal het moeilijk zijn voor een dierenwinkel om geen kleine kooien meer aan te bieden. En misschien nemen ze dan kleinere stapjes, dus in plaats van de kooi van 30 x 50 cm worden er kooien van 40x60 cm

aangeboden. Dierenspeciaalzaken kunnen zich echter ook onderscheiden door het dierenwelzijn voorop te stellen en goede producten aan te bieden.

In Nederland zijn dierenwinkels tegenwoordig verplicht om schriftelijke informatie mee te geven bij de aanschaf van een dier. En dat zou bijvoorbeeld de LICG huisdierenbijsluiters kunnen zijn. In een verkoopgesprek kan de winkelier deze bijsluiters erbij pakken en laten zien dat een hamster een grotere kooi nodig heeft en dat deze informatie werd opgesteld door een onafhankelijke organisatie. Ook heeft de klant daardoor minder de indruk dat de winkelier alleen maar geld met een grote kooi wilt verdienen.

Het meegeven van de LICG bijsluiters is niet verplicht, het meegeven van schriftelijke informatie wel. Onze bijsluiters zijn voor iedereen te gebruiken, voor consumenten maar ook voor dierenspeciaalzaken om te downloaden, te printen en mee te geven. Dat is allemaal kosteloos. Wij nemen ze ook het werk uit handen door het opstellen van die schriftelijke informatie anders zullen ze zelf iets moeten doen. Wat dat betreft, het is een manier om je eigen punten ook te onderbouwen natuurlijk als je mensen wilt overtuigen. Het is net hoe je het brengt in de communicatie en misschien ligt het ook aan het belang dat de dierenspeciaalzaak hecht aan het welzijn, wat wil men zelf uitdragen naar de klanten toe. Maar ook aan de klant zelf want er zijn gewoon klanten die spontaan een hamster kopen.

Het gebeurt nog steeds dat dieren impulsief aangeschaft worden. Dit geldt niet alleen voor hamsters of andere knaagdieren. We zien zelfs bij honden nog weleens dat mensen toch vrij impulsief ineens bedenken dat ze een hond willen en daar weinig over nadenken. En dan gaan ze even snel googlen en op Marktplaats kijken en het liefst willen ze het dier dezelfde dag al ophalen. Dat gebeurt helaas en niet iedereen is, wat dat betreft, even verantwoord in zijn aankoopproces.

5. Vindt u de huisvesting van hamsters een probleem, en waarom?

Dat is heel moeilijk in te schatten. Er zijn absoluut kooien op de markt waarvan wij als LICG vinden dat je daar geen hamster in zou moeten houden. Dus dat is wel degelijk een probleem dat er hamsters zijn die daarin gehouden worden. Maar wij hebben geen inzicht in hoe vaak dat voorkomt, of dat een heel erg groot probleem is. Wij hebben die getalsmatige inzichten niet. Iedere hamster die slecht gehuisvest wordt, en dat geldt voor alle dieren, is een probleem. Want voor dat specifieke, individuele dier wordt het welzijn aangetast. Maar wij kunnen dus geen uitspraak doen over hoe veel dat voorkomt.

6. Hoe denkt u over wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters bij particulieren?

Dit zou je eigenlijk breder moeten trekken, namelijk of je voor verschillende diersoorten in Nederland wettelijke eisen zou moeten stellen. Als er, hypothetisch, in de wettelijke eisen staat dat een hamsterkooi 100 x 50 cm moet zijn, dan worden die kleine kooien, in ieder geval via de officiële verkoopkanalen, ook gewoon niet meer verkocht. En op het moment dat het aanbod van grotere kooien alleen nog maar het enige aanbod is op de markt, zullen mensen over het algemeen dus ook veel sneller voor een grote kooi gaan. Tegelijkertijd weten wij dat er op dit moment vanuit de Nederlandse overheid niet echt een insteek is waarbij men zich wil vastleggen

op wettelijke minimumeisen. Wij voorzien dat in ieder geval niet op korte of middellange termijn. Maar die vraag is er wel vaker ook vanuit controlerende instanties bijvoorbeeld. Als de dierenpolitie ergens komt en ziet dat dieren in hele kleine kooien gehuisvest worden, zouden zij er ook baat bij hebben op het moment dat er wettelijke eisen vastliggen waardoor zij ook makkelijker kunnen handhaven. Het kan dus positieve kanten hebben, maar dan moet je wel minimumeisen vastleggen die daadwerkelijk het verschil maken, die daadwerkelijk ook het dierenwelzijn borgen en dat is best lastig zonder goed gedegen onderzoek om dat zwart op wit vast te leggen.

Als mensen dat een kleinere maat hok ook geschikt is, dan is het misschien interessant om te kijken waarop zij dat baseren. Zijn dat mensen die weinig ervaring hebben met hamsters of zijn dat mensen die veel ervaring hebben. Of zijn dat mensen, zoals handelaren, die de dieren maar tijdelijk in een kleine huisvesting zetten omdat die dieren verhandeld worden. En voor tijdelijke huisvesting zou je dan nog kunnen beargumenteren dat het wat minder belangrijk is omdat ze daar maar kort in zitten. Of zijn dat mensen die misschien dusdanig weinig inzicht hebben in het gedrag van de hamster en het vertonen van stresssignalen en het kunnen aflezen van dat soort signalen dat zij denken dat de hamster het prima naar zijn zin heeft maar dat die hamster het misschien helemaal niet naar zijn zin heeft. Dus op het moment dat je op meningen van mensen afgaat en dan kijkt, wat roept de meerderheid, dan is dat niet echt voldoende onderbouwd om daar een beleid op te maken.

- **Mits er de juiste afmetingen vastgelegd worden, zouden wettelijke minimum afmetingen kunnen helpen om het dierenwelzijn te waarborgen?**

Dat zou wat dat betreft kunnen helpen, ja.

- **Ziet u dit als kans (voor winkeliers)?**

Op het moment dat je niet hoeft te concurreren met iemand die wel goedkopere kleine kooitjes aanbiedt, omdat dat gewoon wettelijk verboden is, kan ik me voorstellen dat het op die manier ook makkelijker wordt om daar zelf achter te staan en om zelf dus inderdaad die grotere, duurdere huisvestingsartikelen te gaan verkopen. In dat opzicht kan het sowieso een kans zijn. Maar een goede winkelier kan overal een kans van maken. Als een winkelier zich wil onderscheiden op kwaliteit, dierenwelzijn en goede voorlichting dan zit daar nu ook al een verdienmodel of een kans in.

- **Vanuit de Overheid is er geen belangstelling voor wettelijke minimumeisen?**

Wat wij hebben begrepen, is dat het heel moeilijk is om daar op te handhaven. Je zou niet alleen voor hamsters maar ook voor andere diersoorten, zoals konijnen en katten, wettelijke eisen moeten opstellen. Het is lastig om deze eisen op te stellen en dat dan ook te gaan controleren. En ook in het kader van regeldruk voor de burgers. Wellicht dat dat in de toekomst verandert. Men is ook nog steeds bezig met een positieflijst zoogdieren. Dan zou je bij de dieren, die onder voorwaarden mogen worden gehouden, huisvestingseisen aan die voorwaarden kunnen koppelen. Maar dit is allemaal nog niet uitgewerkt. Zolang de hamster op deel 1 van de positieflijst komt te staan, dus zonder voorwaarden gehouden mag worden, zullen er geen minimumeisen voor de huisvesting opgesteld worden. Dan zou hij op deel 2 van de lijst moeten komen.

- **Is er, volgens u, voldoende draagvlak onder verkopers en kopers voor minimum afmetingen?**

Dan is de tegenvraag meteen: 'Wat verstaat u onder voldoende?'. Ik denk dat er echt wel draagvlak zal zijn zowel bij dierenspecialisten als bij kopers. En er zullen een hele hoop dierenspecialisten en kopers zijn die extra wetgeving onzin vinden. Er zijn altijd mensen die voor zijn en er zijn altijd mensen die tegen zijn. Het is heel lastig om in te schatten of er dan dus „voldoende“ draagvlak zal zijn en wat dan dus voldoende is.

Het kan interessant zijn om de overkoepelende organisaties dezelfde vraag te stellen. Dibevo in Nederland als overkoepelende brancheorganisatie voor de dierenspecialisten. De KNMvD als overkoepelende organisatie voor de dierenartsen. Zij kunnen vanuit hun belangen en vanuit hun standpunt misschien wel een uitspraak daarover doen of een inschatting maken.

**7. Een deel van de sector is volgens u voorstander van zelfregulatie (in mail geschreven).
Wie horen er bij dit deel?**

Dat is lastig te zeggen, dat ligt een beetje aan het standpunt waarover het gaat. De sector, waaronder dierenspecialisten, regelt over het algemeen graag zelf dat het dierenwelzijn geborgd wordt. Want op het moment dat er wettelijke dingen vastgelegd worden, betekent dat over het algemeen ook nog meer regels, nog meer regeldruk. En er zijn al steeds meer zaken waar men aan moet voldoen. Een paar jaar geleden is er bijvoorbeeld het besluit houders van dieren bijgekomen (diploma van vakbekwaamheid). Men is over het algemeen niet heel enthousiast over nog meer regels. Dat geldt voor dierenspecialisten en dat geldt überhaupt voor Nederland breed. Of het nou om een dierenarts gaat of om een dierenspecialist of om een asiel.

Er moeten bepaalde minimumregels zijn en voor de rest wil men toch ook gewoon een stukje vrijheid van handelen hebben. Het ligt er ook een beetje aan wat men vast zou willen leggen.

Bijlage 5 Uitwerking interview Chews&Nibbles

1. Op basis waarvan kiest u uw assortiment aan huisvesting voor hamsters?

Eigenlijk gewoon ervaring vooral, waar een hamster zich goed in voelt. Ik merk bijvoorbeeld dat hamsters gewoon heel veel stress ervaren in traliekooien daarom hebben we eigenlijk geen traliekooien. Je hoort heel vaak dat mensen zeggen van ja mijn Russische dwerghamster vindt het heel leuk om te klimmen aan de tralies dus daarom wil ik een traliekooi. Maar dan leg ik aan mensen uit dat het niet is omdat die het leuk vindt maar omdat het gewoon stress is. Dat die denkt dat die daar uit kan, dat die door die tralies heen kan en gaat elke tralie checken en vervolgens heb je een hamster die de hele nacht aan de tralies knaagt. Dus daar begint het eigenlijk.

Het is echt een goede afweging maken. Wij kunnen hier bakken aanraden van een meter voor een hamster maar ik weet zeker dat 98% van de mensen het niet gaat doen. Dus wij proberen daar net een beetje tussenin te gaan zitten wat nog wel groot genoeg is voor die hamster maar wel niet zo groot dat mensen het eigenlijk gewoon niet meer gaan doen. Dus vandaar dat wij voor hamsters eigenlijk altijd minimaal 60 x 40 x 40 cm doen.

Dat blijft steeds die afweging van hoe doe je het goed voor de hamster maar je blijft een commerciële winkel. En als jij alleen maar kijkt wat echt 300% goed is voor die hamster maar vervolgens gaat niemand anders het doen en gaat die toch een heel klein kooitje kopen op internet. Dan vind ik dat je daar echt gewoon tussenin moet gaan zitten van wat is nog steeds goed voor die hamster, en dat blijft bij elk dier continu de afweging. Doe het op een goede manier maar doet het wel op zo een manier dat mensen het nog wel accepteren. En als je het allemaal te groot gaat laten zien dan creëer je gewoon dat mensen vervolgens op internet een klein kooitje kopen en het toch op die manier doen. En zo kun je het nog in de hand houden.

• Dus een combinatie van dierenwelzijn en de vraag van kopers?

Ja, precies. Voor een Syrische hamster minimaal 65 cm en we hebben ook iets kleinere bakken voor muisjes bijvoorbeeld. En willen mensen het dan toch doen dan zeggen we gewoon echt nee. Dus we hebben echt wel een ondergrens. Een Syrische hamster moet gewoon in een kooi van minimaal 65 cm en als je het niet wil dan moet je gewoon een dwerghamster nemen. Dus dan moet je gewoon realistisch terugkoppelen naar die klant. En wij merken dat als je het wel gewoon vasthoudt, en niet continu maar zwicht omdat er vraag naar is vanuit de klant om het dan maar gewoon aan te bieden, want daar gaat het meestal mis in de gewone dierenwinkel. Daar wordt vandaag iets gevraagd en morgen staat het er. Maar wij merken dat het toch uiteindelijk wordt gewaardeerd als je het wel gewoon goed wilt doen voor die dieren. En dan trek je ook de juiste mensen aan die daar hetzelfde over denken. En dat werkt. Als het echt niet bij ons past dan zeggen we gewoon echt nee. Dan krijg je bij ons gewoon geen dier mee. Heel simpel.

• Komen deze mensen dan alsnog terug naar de winkel?

Heel vaak wel. Ik wil 's avonds nog steeds met een goed gevoel op de bank zitten en niet van „Oh, ik heb weer een dier eigenlijk op de verkeerde manier een baas gegeven“. Wij hebben hier echt een doel gesteld toen wij de winkel begonnen. De dieren moeten het beter krijgen dan bij ons. Als

wij voelen dat ze het slechter krijgen dan bij ons, dan blijven ze gewoon hier totdat wel de goede baas binnenkomt.

- **Waarin willen jullie zich onderscheiden?**

De dieren echt voorop, dierenwelzijn voorop. Geen zaagsel, verkopen we niet. Dus echt de dieren voorop plus laten zien aan mensen dat het ook echt anders kan dan in een felgekleurde kooi. Felgekleurde, stinkende kooi. Dat het ook echt anders kan als je andere keuzes maakt. Dat zijn van die dingen waarom wij 7 dagen in de week open zijn. Omdat we dieren hebben en wij willen er dus ook elke dag zijn. Dus echt de dieren voorop stellen. Een ander beeld neerzetten dan wat mensen nu in hun hoofd hebben. Van een hamster in een circustent-achtige plastic kooi.

2. Hoeveel hamsters/ kooien verkoopt u per week?

Het is heel verschillend. De ene keer verkoop je nul en de andere week verkoop je daar tien. Dus dat is eigenlijk heel moeilijk om daar een gemiddelde aan te hangen. Er is nog steeds wel een groep die gewoon op Marktplaats ergens tweedehands een kooitje koopt. Maar dan willen we ook gewoon zien welke kooi het is want anders gaat die hamster niet mee. Het klinkt misschien allemaal rooskleurig dat ik er een verhaal aanhang maar dat is gewoon echt zo. Doen we niet.

3. Welke kooi wordt het meest verkocht?

Ik denk voor een dwerghamster 50 x 40 x 40 cm maar dan wel met nog een plateau erin waardoor je bovenin ook nog extra leefruimte hebt. Je kan dan afmetingen van een kooi doen maar het gaat natuurlijk ook om het hele verhaal. Zet je daar geen plateau in, heeft die minder ruimte dan als er wel een plateau in zit qua leefruimte. Dat zijn natuurlijk ook de details. Dus als het een 50 x 40 x 40 cm terrarium is maar daar zit ook nog een plateau in waardoor die nog meer leefruimte heeft, die verkoopt het meest. Je moet zorgen dat het ook nog haalbaar is voor een klant. Je kan wel zeggen het moet een meter zijn, als mensen dan denken dit ga ik niet neerzetten. Dus dat zijn van die dingen waar we in mee moeten denken van dan is de bak misschien iets kleiner maar daardoor dat je dan dat soort dingen toevoegt, creëer je toch dat die meer leefruimte heeft.

- **Willen mensen geen grote kooi neerzetten omdat ze de ruimte niet hebben of omdat het zo duur is?**

Allebei. Als het te groot is, dan gaan mensen het gewoon niet doen. Dat is gewoon te groot. Daarom kiezen ze vaak voor een hamster omdat dat dan overzichtelijk is qua grootte. Anders zouden ze voor een ander dier kiezen. Het scheelt ook weer heel veel, mensen doen bij ons ook wel weer een grotere bak omdat wij ons best doen dat het er tof uit ziet. Dat als je het dan neerzet, dat het nog steeds leuk is om te zien. Dat het niet erg is als het ergens staat. Dat is natuurlijk ook een stap. Wij horen het heel vaak dat mensen, die bij ons een hamster in een terrarium hebben gedaan, van familie horen „Oh zo kun je ook een hamster houden.“ Dat is de manier waarop het werkt voor ons. Dit werkt tien keer zo sterk dan dat er ergens een marketing ding wordt ingezet.

4. Vindt u de huisvesting van hamsters een probleem, en waarom?

Algemeen eigenlijk wel, ja. Omdat het algemene aanbod gewoon eigenlijk niet goed is en het goede advies omdat dierenwinkels vooral verstand van honden en katten hebben en voor de rest doen ze maar wat. En houden ze zich alleen aan hetgeen dat aangeboden wordt. Die terrariums maken wij zelf. We maken ze zelf omdat het gewoon niet bestaat. We kunnen het niet kopen ergens. Dus we werden gedwongen om het eigenlijk zelf te gaan doen. Dus het is inderdaad een probleem omdat het gewoon in het algemeen plaatje niet goed wordt aangeboden.

- **Omdat de kennis mist?**

Ja, omdat de kennis mist. Dat is het.

- **Dus je hebt eindelijk een specialist nodig die de behoeften van de dieren kent?**

Ja, precies. Er bestaat een hele leuke opleiding in Barneveld die nu eigenlijk verplicht is voor dierenwinkels. Dat kun je wel doen maar dat is weer zo'n stukje wetgeving die eigenlijk wordt opgelegd. Je kunt het wel doen maar als er volgens die passie er niet is en mensen eigenlijk die interesse er niet in hebben. En dat is het, daarom zijn we gespecialiseerd omdat daar puur onze interesse ligt en ik denk dat mensen dat ook voelen. En dat het daar begint.

5. Wat biedt u aan voorlichting aan nieuwe hamstereigenaren op het gebied van huisvesting?

Wij hebben onze eigen bijsluiter voor elk dier dat we hier hebben.

- **Op basis van van eigen ervaringen?**

Ja, eigenlijk wel. Eigenlijk gewoon van verschillende plekken informatie verzameld en daar gewoon het beste uitgehaald omdat ik bij de bestaande bijsluiters toch altijd dingen mis. We passen hem ook regelmatig aan. Als je op een gegeven moment heel vaak een vraag krijgt van iemand dan ga je hem toevoegen want dan denk je 'Oh, daar is blijkbaar vraag naar'. Zo krijg je uiteindelijk gewoon een complete bijsluiter waar ook behoefte aan is.

6. U zei dat u zelf Hamsterscaping heeft toegepast. Ziet u daar kansen in?

Ja, vooral het plaatje, denk ik, en dat mensen gewoon bezig zijn. Dus niet dat ze maar iets neerzetten maar dat ze ook bezig zijn met die leefruimte op een leuke manier. Dus je combineert het. Het is leuk om te doen en mensen zijn actief bezig met de leefruimte van die hamster verrijken. Dus echt die verrijking voor de hamster en laten zien dat het leuk is om ermee bezig te zijn. Ik denk dat dat een goede combinatie is waardoor dat werkt.

- **U verkoopt ook een kooi ingericht met hamster erbij?**

Ja en nee.

- **Dus mensen kunnen ook het totaalpakket krijgen?**

Ja. Er komen hier heel veel mensen die het gevoel hebben dat wij heel duur zijn hoewel dat echt niet zo is. Het valt eigenlijk echt mee als je bij ons rond gaat kijken naar de prijzen. Maar doordat we er dus zo uitzien, hebben ze het gevoel dat we duur zijn. Heel vaak merk je dat als mensen hier voor een hamster komen, de spullen al ergens anders hebben gekocht. Maar als je vervolgens goed advies gaat geven, dan merken we dat 9 van de 10 mensen het allemaal terugbrengen naar die andere winkel omdat ze gewoon zaagsel hadden, een klein plastic kooitje en gewoon dingen die allemaal niet kloppen. Heel vaak merk je dat ze het uiteindelijk terug gaan brengen. Dus daarom is goed advies zo belangrijk.

- **Merkt u het ook met kerst dat er veel vraag is naar hamsters?**

Ja, alleen wij vinden bijvoorbeeld een hamster als cadeau geven zonder dat diegene erbij is, dat het gewoon niet kan. Wij willen diegene, waarvoor het dier is, die willen we hier in de winkel hebben. Want wij willen gewoon zien dat er een klik is tussen het dier en het kind of de volwassene. Een dier kan op de ene persoon heel anders reageren dus je kan eigenlijk een dier niet voor een ander uitkiezen. Daar zijn we ook al aan het meedenken van maak daar gewoon een leuke verrassing van en neem iemand gewoon hier mee naartoe. En als die dan hier binnen is dat die dan opeens denkt 'Oh, ik krijg een hamster'. Maar het is wel belangrijk om te zien waar dat dier naartoe gaat, of dat klopt. Misschien wil iemand een hamster geven aan iemand maar misschien is een hamster niet het juiste dier. En dat zijn dingen die gewoon moeten kloppen. Daarom doen we dat eigenlijk ook niet.

- **Dus de impulsieve aankopen voorkomen?**

Ja. Als wij voelen dat het een impulsieve aankoop is dan gaat iemand met zo'n bijsluiter naar huis en als ze dan terug komen, dan is het goed. En anders niet.

7. Hoe denkt u over wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters bij particulieren?

Ik vraag me dan meteen al af hoe je dat wilt handhaven. Dus ik denk dat het nutteloos is. Ik denk dat het moet beginnen bij dat winkels voor mensen, die het aanschaffen, gewoon goed advies geven en wat de risico's zijn als je het niet doet. En dat de verantwoording echt bij ons ligt om mensen goed voor te lichten. Als je aan mensen goed uitlegt waarom ze die keuze moeten maken dat dat belangrijker is dan dat je daar een wet aanhangt. Dus als je uitlegt waarom een hamster eigenlijk niet in een traliekooi moet, waarom een hokje te klein is, dat je daar echt een minder leuk dier door krijgt dat zich gewoon niet goed voelt, gefrustreerd is, gaat bijten, lawaai maakt 's nachts. Ik denk dat dat belangrijker is dan een wet.

Wat wij merken is, dat ik hoop, dat er gewoon steeds meer winkels opstaan die het wel op de goede manier doen waardoor de winkels, die het slecht doen, vanzelf verdwijnen. Dat merken we hier nu in Breda. Wij doen nu alleen knaagdieren en toen wij begonnen, toen werden ze bijna nog overal verkocht en tegenwoordig bijna nergens meer. Dus ik hoop gewoon dat er meer opstaan zoals wij, die het op de juiste manier doen en laten zien hoe het wel kan.

En dan merk ik dat de degene waarbij mensen geen goed advies krijgen en die het niet op de goede manier doen, dat die dan vanzelf verdwijnen. Dus ik hoop dat dat meer gaat plaatsvinden en dat winkels, dat merk ik nu in Breda, gewoon alleen nog maar dat doen waar ze goed in zijn en waar ze verstand van hebben. En hetgeen waar ze niet goed in zijn, dat doen ze gewoon niet meer. Ik hoop dat dat de toekomst is. Ik denk gewoon, dat de gebruikelijke dierenwinkel, zoals die nu bestaat met die al kleine kooien en dat soort dingen, dat dat gewoon geen toekomst meer heeft. En dat mensen daar inmiddels echt wel doorheen prikken.

- **Dus een soort specialisering en zelfregulering?**

Ja, eigenlijk wel. Wij krijgen klanten uit Rotterdam, Leiden, Antwerpen, uit Duitsland die gewoon het goede advies zoeken en een manier zoeken waar het op de goede manier gebeurt. Ik denk dat daar de toekomst in zit en niet door mensen een wet op te leggen.

- **Zijn er ook mensen die via Facebook groepen het advies hebben gekregen om naar uw winkel toe te komen?**

Absoluut. Alleen wij doen dus eigenlijk helemaal niks met internet verder. Eigenlijk ook omdat je anders toch weer creëert dat mensen eigenlijk op internet niet het goede advies krijgen en dan toch denken dat ze het op de goede manier doen terwijl als ze hier komen dat het dan waarschijnlijk toch weer net anders is. Dus het is heel moeilijk om op internet goed advies te krijgen, merken wij. Mensen gaan googlen, ze vinden eigenlijk twintig verschillende soorten meningen, iedereen zet iets op internet en mensen weten gewoon eigenlijk echt niet meer wat nou eigenlijk goed is. Als mensen een dier willen dan raden wij mensen meestal juist af om op internet te kijken omdat je anders gewoon gek wordt omdat je gewoon niet meer weet wat de waarheid is. Op elke pagina lees je iets anders.

- **Maakt u veel mond tot mond reclame?**

Het duurt misschien wat langer. Wij hebben nul euro uitgegeven aan marketing. Dus het duurt misschien wat langer maar je bereikt uiteindelijk wel op de juiste manier de mensen. Dat begint al met de dieren niet voor in de winkel op de stoep te zetten maar gewoon verder in de winkel waardoor je de juiste mensen binnen krijgt. En uiteindelijk bereik je de juiste mensen daarmee. Er zal altijd een groep mensen blijven die gewoon hun dier in een klein kooitje stoppen. Dat is gewoon realistisch dat er steeds gewoon een groep mensen is die dat gewoon doet. Maar wij kiezen er dan gewoon duidelijk voor dat dat onze klant gewoon niet is. En ik denk dat dat vanzelf uiteindelijk verdwijnt door zelfregulering. Het is onrealistisch om te verwachten dat dit opeens anders gaat worden. Dat heeft echt gewoon tijd nodig.

- **Is er, volgens u, voldoende draagvlak hiervoor onder verkopers en kopers?**

Ik denk het niet. Ik weet gewoon dat het bij konijnen heel lang aan de hand is geweest dat er uiteindelijk een wet voor is gekomen maar dat het geen realistische wet is. Want die wet is dus dat het konijn languit kan liggen en dan is het groot genoeg. Dus dan kom je weer bij zo veel partijen uit waardoor je waarschijnlijk weer een compromis gaat kiezen terwijl mensen, die echt liefhebbers zijn van die dieren, het toch gewoon drie keer groter doen. Dat blijft gewoon moeilijk, denk ik.

- **Welke consequenties zou deze wetgeving voor uw winkel hebben?**

Niet. Ik weet nu al dat wij daar echt boven zitten. Even als voorbeeld, wij hebben afgelopen weekend Animal Event gedaan en je hebt altijd extremen. We kregen een recensie op internet dat onze kooien niet groot genoeg waren en dat de Syrische hamster in minimaal 2 meter moest. Dan denk ik, ja. Ze hadden geen loopradje. Het is zo moeilijk, daar zit gewoon natuurlijk geen één lijn in. Van mij mag die wetgeving daar komen want ik weet toch wel dat wij zeker weten van hoe we zitten.

- **Het zou geen negatief effect hebben voor uw winkel?**

Nee. Positief denk ik ook niet maar negatief ook niet. Je kunt er een wet aanhangen maar als je als winkel niet achter jouw producten staat dan werkt het niet. Het moet echt van ons uit komen.

Bijlage 6 Uitwerking interview Jumper Lelystad

1. Op basis waarvan kiest u uw assortiment aan huisvesting voor hamsters?

Op basis van de combinatie van de prijs en de kwaliteit. Dus de ruimte dat die groot genoeg is, verscheidenheid in het assortiment, verschillend en niet te duur. Dat is het belangrijkste.

- **Hoe belangrijk is daarbij het dierenwelzijn?**

Op zich staat dierenwelzijn wel vooraan. Daarom doen wij tegenwoordig ook aquariums met Hamsterscaping dus dat is een grote ruimte met zo veel mogelijk natuurlijke materialen. En we hopen dat mensen dan daarvoor kiezen. Maar je moet natuurlijk wel met elke klant rekening houden, ook met het budget van elke klant. Dat is vrij prijzig dus we hebben ook gewoon wat goedkopere kooitjes maar over het algemeen proberen wij niet al te kleine kooitjes aan te bieden. In de ruimte hebben ze in ieder geval genoeg te doen, genoeg speeltjes en molentjes en dat soort dingen.

- **Dus een combinatie van dierenwelzijn en de vraag van de klant?**

Ja, klopt.

- **Welke afmetingen heeft de kleinste kooi die u verkoopt?**

De kleinste kooi die wij verkopen is ongeveer 40x40 cm groot. Dat is het kleinste, denk ik, wat wij hebben.

- **Welke kooi wordt het meest verkocht? Waarom?**

Op zich valt het wel mee, hoor. Mensen kopen toch ook wel veel met buizen en dan nog vrij groot ook. Dus ik denk 60 cm breed. Ik denk dat dat veel verkocht wordt.

- **Wat is de grootste kooi die u aanbiedt voor hamsters?**

De grootste kooi, die wij aanbieden, is 100x60 cm. Dus dat is een hele grote kooi. Dit is een traliekooi. Aquarium heb ik ook staan inderdaad van 1 meter breed. Maar er zijn ook wel grote traliekooien te koop.

- **Kiezen klanten liever voor een traliekooi dan voor een aquarium?**

Ja, er wordt veel voor een traliekooi gekozen omdat je daar veel makkelijker dingen in vast kan maken, molentjes, waterflesje en alles. Dat is toch wel makkelijker bij een traliekooi dan bij een glazen bak.

- **Welke kooi adviseert u aan de klant? Hamsterscaping?**

Ik kijk wel naar welke klant ik voor me heb. Bij Hamsterscaping betaal je voor zo'n bak al richting de 60, 70 euro. Dat is gewoon wat duurder. Ik probeer wel gewoon eerlijk te zijn dat de grootste ruimte het mooiste is. Maar als ik alleen maar op Hamsterscaping aanstuur dan kopen ze een kooitje bij de Action dus dan heb ik nog niks gewonnen daarmee.

- **U ziet dus ook kansen in Hamsterscaping?**

Ja, wij laten het ook zien. Wij hebben zelf wat ingericht in de winkel staan. En we hebben ook hamsters in de winkel in een Hamsterscaping kooi zitten dus dan zien mensen ook hoe dat eruit ziet. We hebben het ook op Facebook gepromoot dus mensen zijn er op zich wel redelijk bekend mee bij ons.

2. Wat biedt u aan voorlichting aan nieuwe hamstereigenaren op het gebied van huisvesting?

Wij geven een foldertje mee vanuit de Jumper zelf over de aanschaf van de hamster en wat er allemaal bij komt kijken. Verder vertellen we ook dat die liever alleen moet blijven en wat je nodig hebt aan voeding met dierlijke eiwitten en huisvesting qua slaaphokje en nestmateriaal en dat soort dingen. We geven dus een foldertje mee dan kunnen ze het thuis ook nog even nalezen.

3. Wat is uw mening over de afmetingen van huisvesting voor hamsters?

Een glazen aquarium vind ik het mooiste. Een centimeter of 80 of 1 meter breed is wel heel mooi.

- **Dus u probeert ook om een stapje verder te gaan dan de standaard traliekooi?**

Ja, zeker wel. Dat doe ik hier ook al vrij veel, Hamsterscaping, dus dan zien mensen in ieder geval wat er ook te krijgen is.

4. Vindt u de huisvesting van hamsters een probleem, en waarom?

Nee, ik zie dat niet echt als probleem. Tenminste wat de keuze betreft wat wij in ons assortiment opnemen. Dus wij proberen daar al wel voor de klant een voorselectie in te maken dat wij niet hele kleine kooitjes hebben. Ik denk, het kan altijd beter maar ik denk dat wij al proberen om in ieder geval een gevarieerde keuze aan te bieden en in ieder geval niet hele kleine kooitjes. Dat proberen we al wel.

- **Geldt dat alleen voor uw vestiging of de hele Jumper winkelketen?**

Dat durf ik niet helemaal te zeggen. Ik weet niet helemaal hoe ze daar in staan maar ik weet dat de organisatie altijd wel probeert in ieder geval gewoon een brede selectie op te nemen.

5. Hoe denkt u over wettelijke minimum afmetingen voor het huisvesten van hamsters bij particulieren?

Eigenlijk vind ik dat alleen maar positief om daar regels in te stellen. Dat lijkt me alleen maar goed. Dat kan wel dat het bij ons wordt vastgelegd maar bij een andere winkel niet en dan lopen ze naar een andere winkel dus dan zou het echt landelijk ingesteld moeten worden. Als het alleen onze winkel betreft dan is het niet interessant, dan moet het echt overal worden ingesteld. Wij verkopen bijvoorbeeld geen ronde goudvissenkommen meer omdat het niet goed is voor vissen maar ja dan halen ze ze vaak bij de Action. Wij staan daar niet achter dus wij doen dat niet. Hetzelfde geldt ook een beetje voor hamsters. Ze zoeken vaak wel de goedkoopste manier. Dan moet het echt landelijk worden ingesteld.

• Is het opstellen van wettelijke minimum afmetingen volgens u een goede manier om het dierenwelzijn te waarborgen?

Ja, dat lijkt me zeker goed. Ik denk dat je gewoon moet proberen om het voor het dier zo prettig mogelijk te laten zijn.

• Is er, volgens u, voldoende draagvlak onder verkopers en kopers?

Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat betwijfel. En denk dat het ook een beetje te maken heeft met in welke regio je zit. Ik denk dat hier in Lelystad daar minder interesse in is omdat mensen wat meer op de prijs letten. Dus ik verwacht het hier in Lelystad niet zo. Ik denk meer in andere steden. Ik weet niet, wat meer op de Veluwe of zo, dat mensen daar wat meer bewust mee bezig gaan. Maar hier wordt heel veel op de prijs gelet. Dus ik denk dat hier in Lelystad daar weinig interesse in is.

• Uw winkel zou wel open staan voor een wetgeving?

Ja, wij als winkel zouden er wel voor open staan.

• Welke consequenties zou deze wetgeving voor uw winkel hebben?

Als er specifieke afmetingen zouden komen, zouden er aanpassingen in het assortiment moeten plaatsvinden. Dan moet je daar inderdaad naar kijken en dan zal daar heel wat uit gaan, denk ik.

Bijlage 7 Uitwerking interview Zoo&Zo

1. Op basis waarvan kiest u uw assortiment aan huisvesting voor hamsters?

In eerste instantie natuurlijk op basis van de leveranciers waar je zaken mee doet, dus er zijn bepaalde afspraken. Dus kies je voor dit, moet je ook voor dat kiezen. Vaak is het een total package dat je koopt bij een leverancier. Daarnaast ook een stuk klantbehoefte en een stukje ethiek, wat wordt er van je verwacht. Dus hele kleine kooitjes zijn tegenwoordig not done.

- **Welke leveranciers heeft u?**

Een hele grote bekende leverancier is Ferplast bijvoorbeeld. Savic, Voltrega. Stukje China natuurlijk, eigen import.

- **Kunnen jullie ook zeggen van deze kleine kooitjes willen we niet?**

Dat kunnen we inderdaad zeggen, alleen je hebt altijd nog een stukje klantbehoefte. Zo zien wij heel sterk dat, op het moment dat je een klein kooitje niet hebt, ga je die grotere ook niet verkopen. Want mensen komen binnen in je winkel voor een klein kooitje omdat die voordelig is, dus een lage prijs heeft. En het is aan ons om dus uit te leggen dat een kleine hamster dus een grote kooi nodig heeft. Dat mensen dus met een grote kooi naar buiten gaan. Dus zou je alleen maar grote kooien hebben staan dan gaan mensen waarschijnlijk ergens anders zoeken naar het kleine kooitje.

- **Dus zij hebben al een bepaald idee in hun hoofd dat die hamster in een klein kooitje moet?**

Ja, klein diertje klein kooitje. Nee, klein diertje grote kooi. Dus zo moeten wij dat eigenlijk door ons specialisme aan de klant uitleggen.

Nu is het ook zo dat je tegenwoordig natuurlijk heel veel platforms hebt, dus dat je gewoon een kooi kan bestellen en dat die gewoon thuis geleverd wordt. Dat is bij ons ook zo maar wij willen onze website eigenlijk gaan ombouwen naar Zoo&Zo adviseert. Daar staan de kleine kooitjes wel op, mensen kunnen die kopen, alleen wij bevelen de grotere kooien aan. Alleen dat kost allemaal heel veel tijd.

- **Hoe belangrijk is daarbij het dierenwelzijn?**

Heel belangrijk want de klant staat niet centraal hier, wij staan niet centraal, het dier moet centraal staan. Want iedereen komt hier om hun benodigdheden voor hun allerliefste huisdier te kopen. Dus op het moment dat wij verkeerd omgaan met dierenwelzijn, zal dat bij een deel van de klanten goed gaan maar ook een heel groot deel van de klanten komt nooit meer bij je terug. Dus het is belangrijk dat wij er alles aan doen dat de hokken schoon zijn. Dat wij er alles aan doen dat ze eten en drinken hebben, dat wij vermaak voor de dieren in het hok hebben. Dus dat wij eigenlijk het goede voorbeeld geven.

- **Durven jullie ook te zeggen dat jullie geen dier aan iemand meegeven waar jullie geen goed gevoel bij hebben?**

Dat durven wij niet zeggen omdat wij dat ook niet mogen zeggen. Het is natuurlijk wel zo dat je daar wel een andere zwaai aan kan geven. Dus dat je bijvoorbeeld zegt deze hamster heeft die kooi nodig die 1000 euro kost. Deze hamster heeft die voeding nodig die 20 euro kost voor een klein zakje. Op die manier schrikken die mensen vaak en zien ze er van af. Dus je probeert het eigenlijk op die manier een beetje uit te schakelen. En op het moment dat mensen dan toch in zo'n verkoopgesprek wel kiezen voor dat soort dingen, het is voor de allerbeste dingen voor het dier, dan is het op zich weer goed.

- **Dus de basis is goed advies?**

Ja, dat je wel heel duidelijk bent. Maar ik kan ook niet verbieden, als ik een grote kooi aanbeveel, dat mensen dan het kleine kooitje kopen. Ik kan dat niet verbieden.

- **Dus u ziet mensen dan nog wel met een kleine kooi vertrekken?**

Ja, het is natuurlijk ook een stuk wetgeving.

- **Waarin willen jullie zich onderscheiden?**

Wij willen in ieder geval laten zien dat wij op een correcte manier dieren kunnen verkopen. Dat wij de dieren hier een goede huisvesting geven, dat we goed advies hebben qua verzorging en qua voeding. En dat onze after sales ook vooral goed is. Dus dat mensen, ook wanneer ze een probleem hebben, bij ons terug kunnen komen. Zo werken we dus samen met de dierenarts. Op het moment dat een dier hier verkocht wordt, en dat blijkt ziek te zijn, dan helpen wij die mensen kosteloos aan een gezond dier. Wij zorgen dat een eventuele aandoening verholpen wordt.

Soms gebeurt het natuurlijk ook dat een dier ingeslapen moet worden. Maar in ieder geval zorgen wij ervoor dat mensen weer met een prettig gevoel naar huis gaan. Het moet een warme deken zijn. Dus we zijn hier niet alleen om te verkopen, we zijn hier ook echt om mee te denken met de klant. En een klant die vandaag wat koopt, dat is ook een klant die over 5 of 6 jaar ook nog wat koopt. Je kan wel alleen aan vandaag denken maar het gaat ook om morgen. Zo proberen wij dat te doen.

2. Waarom verkoopt u huisvesting voor hamsters die kleiner is dan de aanbevolen minimum afmetingen van het LICG (70x50cm, 100x50cm voor Syrische hamster)?

Omdat het een beetje een moetje is. Wat op de markt nog verkrijgbaar is. In mijn beleving kan je het alleen volledig uitsluiten als de wetgeving volledig aangepast wordt op de Nederlandse markt. Nu leven we ook in Europa dus in feite moet het zo zijn dat het een Europese norm is. Op het moment dat het geen richtlijn is, want het LICG is natuurlijk een richtlijn, maar dat het een verplichting is, dan wordt het al weer heel anders. En op het moment dat daar ook bijvoorbeeld toezichthouders voor zijn, zoals de buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's).

Punt één een stukje controle bij de verkopende partijen net zoals dat er voor auto's de BOVAG is. Het is een keuring van garages dus dat mensen er een bepaalde kwaliteit van verwachten. Dat je volgens een bepaald puntensysteem een auto checkt en aflevert aan de klant. Zo moet het dus ook zijn dat wij in ons verkoopgesprek bij de verkoop van een dier verplicht worden als dierenspecialzaak om te zorgen dat de klanten met de juiste benodigdheden naar huis gaan. Alleen naleving, dus komen mensen dan weer terug, kopen ze weer de goede spullen voor hun dier, dat kunnen wij niet doen. Dus het moet een samenwerking zijn tussen de overheid en de punten waar dieren verkocht worden.

Ik vind zelf dat er heel veel negatieve sferen hangen omtrent de verkoop van dieren. Per definitie een dierenspecialzaak is slecht, die zorgen slecht voor hun dieren. Je wilt niet weten wat wij voor kosten aan onze dieren hebben om het allemaal gezond te houden en goede voedingen te geven en schoon te houden. Dat is bizar. Dat zien mensen vaak niet. Alleen daar is natuurlijk ook een heel zwart circuit waar een hele hoop slechte dingen in gebeuren. En daar wordt vaak eerder over gesproken. Dat vind ik wel eens moeilijk. Ik weet best dat wij ook handel zijn maar het is in mijn beleving wel hoe ga je daarmee om als verkopende partij.

Dus dat wij goede after sales hebben, wij zorgen goed voor onze dieren, we hebben checklisten om de dieren te controleren. Wij controleren dat en wij zien het aan een dier als het niet gezond is. In grote lijnen althans. Dan mag die gewoon niet verkocht worden als er iets aan mankeert. Zo proberen we dat eigenlijk een beetje op te vangen. Gewoon service, advies, kennis. Echt uitstralen wij zijn de beste. Wij, ik sta dan op de vogel en knaagdier afdeling, werken met een vast team van nu vier mensen. En wij staan echt alleen op vogel/knaagdieren.

- **Dus jullie hebben echt specialisten op de afdeling? Dus verkeerd advies is in principe niet mogelijk?**

Dat is verboden want dat is juist waar sneller over gepraat wordt. Als mensen goed advies krijgen dan praten ze er niet over maar als mensen slecht advies krijgen dan ben je de klos.

3. Wat biedt u aan voorlichting aan nieuwe hamstereigenaren op het gebied van huisvesting? Welke folders gebruikt u?

Ik heb nu geen folders. We hebben in het verleden een folder gehad maar nu verwijzen we naar de website van het LICG. En wij zelf kennen dat uit ons hoofd en dragen dat over op onze klanten hier in de winkel. De care sheets, die we aan de klant meegeven, gaan we zelf maken. Het mooiste zou zijn dat ik de informatie van het LICG in pdf krijg en dat ik het hier kan uitprinten met ons logo erop. Daar loopt dus heel Nederland tegenaan en niet alleen ik. Je mag hem wel in je eigen huisstijl maken maar dan moet je hem zelf helemaal overtypen. Maar dat is onzin dat moet niet nodig zijn.

4. Hoeveel hamsters/kooien verkoopt u per week/maand?

Tussen de 40 en 50 kooien per maand voor de hamsters. En ik denk de dieren ook wel. Wij verkopen echt veel dieren.

- **Welke kooi wordt het meest verkocht?**

Wij verkopen heel veel tegenwoordig die Circeti 15 van Ferplast. Al die kooien die wij adviseren, die worden dus ook veel verkocht en staan ook op onze website onder Hamsterscaping.

5. Wat is uw mening over de afmetingen van huisvesting voor hamsters?

Ik houd het LICG aan. Het internet staat vol met meningen en adviezen. Ik vind het belangrijk dat er één ijkpunt is waar ik mij aan vast kan houden en waar ik me niet achter wil verschuilen. Maar wat ik wel als belangrijk zie is dat we dat met z'n allen als houvast pakken. Als hen zeggen dat moet niet 60x40 cm zijn maar 80x40 cm dan ga ik dat doen. Als hen zeggen dat moet 100x50 cm zijn dan ga ik dat doen. Maar ik wil gewoon een houvast hebben wat de richtlijn is, voor de Europese markt het liefst, maar in ieder geval voor de Nederlandse markt. En dat ik mij als professional ook daarmee kan onderscheiden, dus dat ik het ook aan de klant kan vertellen. En niet dat ik zomaar wat uit mijn duim zuig. Dan heb ik daar ook een bepaalde rust mee en dan vind ik dat prima.

Het advies is het belangrijkste dus je moet de tijd voor de mensen nemen want het is niet de aankoop voor alleen vandaag. Die mensen hebben dat diertje drie jaar dus ze komen drie jaar lang bij je terug. Dus dat eerste moment van advies dat is het belangrijkste wat je maar kan doen. Dus als je dat verwaarloost, als je dat niet goed doet, dan heb je al je klant verloren voor de rest van de drie jaar. Het lukt niet altijd maar het is in ieder geval wel het streven.

6. Vindt u de huisvesting van hamsters een probleem, en waarom?

Mensen beginnen vaak niet overwogen genoeg aan het houden van een dier. Het inlezen, het advies inwinnen, dat soort dingen zijn vaak wel een essentieel onderdeel van het houden van een dier. Bij een hond of een kat of bij een grotere, duurdere aankoop, komt vaak veel meer beleving bij die klant bij kijken dan bij een hamster. Of bij een vogel zie je het ook of bij een goudvis. Dat maakt ze helemaal niks uit. Dan zie je eigenlijk dat ze denken ja, het is maar een hamster. Maar als je dan gaat kijken hoe lang je plezier kan hebben van zo'n dier, als je het gewoon goed doet in plaats van elke maand een nieuwe moeten kopen. Dat is eigenlijk waar het vaak misgaat en waar ik me dan wel eens aan stoer en wat voor mij dan ook een zwarte kant is van mijn werk. Dus waar wij het zo goed proberen te doen, dan ook wel eens met een dolk in de rug gestoken worden dat wij het niet goed doen, maar waar eigenlijk ook heel veel bij de consument zelf te verwijten is.

- **Dus mensen moeten eigenlijk meer verantwoordelijkheid nemen?**

Ja, meer verantwoordelijkheidsgevoel. Het is net zo belangrijk als elk ander levend wezen.

- **Dus u ziet ook nog vaak impulsaankopen?**

Ja, maar dat is het nadeel inderdaad van ons werk maar aan de andere kant ook wel weer mooi want je kunt die mensen gewoon sturen, proberen te sturen. Als je dat zelf op de juiste manier doet dan hoef je ook geen conflict te hebben met jezelf met name van hoe ga ik om met het verkopen van dieren.

7. Bent u bekend met Hamsterscaping?

Ja, dat hebben we gehad. Nu zitten we echt in de zomerperiode dus onze focus ligt nu meer op de konijnen. En daarvoor hebben we nu dus ook de hokken vrij. Wij hadden toen die twee grote verblijven helemaal voor hamsters gemaakt. Dat hadden we vanaf oktober tot januari staan en dat was dan ons voorbeeld. Nu richten we ons op de konijnen. En dan gaan we het straks, richting de winter, weer ombouwen voor de hamsters. Mensen zijn nu bezig met buiten en straks zijn ze weer bezig met binnen als het kouder wordt. Hamsters worden nu wel verkocht alleen de meeste verkoop ik rond Sinterklaas, kerst, dat soort periodes dat mensen echt met binnen bezig zijn.

• Ziet u daar kansen in?

Ja. Het is ooit begonnen in Duitsland. Ik kijk er ook altijd met een commercieel oog naar. Voor ons is het een hele goede manier want in plaats van dat een klant met 30 of 40 euro verkoop naar buiten loopt, loopt hij met 200 euro verkoop naar buiten. En dat is uiteindelijk, we zijn een commercieel bedrijf, waar het ons ook om gaat. Dus we willen op een goede manier de voorlichting geven, alleen uiteindelijk moeten mensen natuurlijk wel met een volle winkelwagen naar buiten lopen. En daarom zeg ik dus ook, als er geen draagvlak zou zijn, dan zijn die mensen niet met hun vak bezig.

8. Hoe zou, volgens u, een wetgeving eruit kunnen zien?

Er bestaat natuurlijk het Besluit houders van dieren waarin al bepaalde richtlijnen zijn vastgelegd. Mensen die dus op commerciële basis dieren houden, worden daar al verplicht om bepaalde huisvestingseisen na te komen. Maar zo zou je dat natuurlijk ook voor een particulier kunnen invullen. Dus mensen die hobbymatig dieren houden, die zijn ook gewoon verplicht om bepaalde afmetingen/ dimensies aan hun verblijven te geven. Op het moment dat daar ooit op gecontroleerd wordt door een toezichthouder, om welke reden dan ook en dat is niet in orde, dan kunnen mensen daarop beboet worden. En dat is, denk ik, misschien ook te ver gedacht maar het is wel beter dan het verbieden van het houden van dieren.

Je ziet het nu ook met de positieflijst dat ze bepaalde diersoorten echt willen verbieden en dat die niet meer gehouden mogen worden. Maar ik zie ook heel veel echte liefhebbers die echt precies weten wat ze met hun dieren doen en hoe ze ervoor zorgen en hoe ze daarmee omgaan. Op het moment dat dit soort liefhebbers wegvallen, valt er punt één een heel stuk kennis weg waarmee de toekomst toch mede bepaald wordt. En daarnaast gaat het zwarte circuit wilderig bloeien. Ik weet als geen ander dat er ook veel illegale dieren te verkrijgen zijn.

• Denkt u dat bepaalde afmetingen haalbaar zijn?

Ja. Het LICG heeft natuurlijk een bepaalde richtlijn vastgelegd en ik denk, dat als die nageleefd wordt, dat dat wel prima is. Ik vind het wel goed dat zo'n instantie dat bepaalt natuurlijk. Alleen wat ik dan bijvoorbeeld weer een nadeel vind, is dat als ik zeg tegen het LICG 'Ik wil gebruik maken van jullie informatie en jullie foldertjes wil ik ons logo opdrukken', dat willen ze niet. En dat vind ik weer een nadeel want wij willen wel ons samenwerkingsverband zoeken maar wij mogen niet hun gegevens gebruiken. Maar wij willen wel, omdat wij Zoo&Zo zijn, dat wij diegene zijn die dat

advies ook uitdraagt naar onze klant toe. Dus de organisaties op zich moeten ook beter leren samenwerken en niet alleen kijken naar het grote geheel maar ook veel dieper daarop ingaan.

- **Dus het opstellen van wettelijke minimum afmetingen is, volgens u, een goede manier om het dierenwelzijn te waarborgen?**

Ja.

- **Ziet u een wetgeving als kans?**

Ja, want het is natuurlijk ook zo dat je als je grotere kooien kan/ moet verkopen, of als klanten daarvan uitgaat dat zij een grotere kooi nodig hebben, dat dat natuurlijk ook de omzet vergroot. Het is een commerciële instelling maar ook een goede. Voor het dierenwelzijn is het alleen maar goed en mensen beleven, vind ik zelf, ook veel meer plezier aan hun huisdier. Als ze weten dat zo'n dier het naar zijn zin heeft en dat ze ook het gedrag laten zien dat ze het echt naar hun zin hebben in plaats van een stereotiep hamstertje wat op en neer loopt te rennen in een hokje. Dat ziet er veel minder vrolijk uit dan een hamster die graag tunneltjes graaft en dat soort dingen.

- **Is er, volgens u, voldoende draagvlak onder verkopers en kopers?**

Als er geen draagvlak zou zijn dan zijn die mensen niet met hun vak bezig. Je moet er altijd voor open staan. De manier waarop dat ingevuld wordt, is een tweede. De positieflijst, daar ben ik het niet mee eens maar het is wel goed dat erover nagedacht wordt. Maar ik ben het er niet mee eens dus ik heb daar geen draagvlak voor. Ik vind zelf dat er op een andere manier mee omgegaan moet worden. En ik snap best dat bepaalde diersoorten absoluut niet in een kooitje gehouden kunnen worden. Maar als je dan een wettelijke vereiste afmeting voorstelt dan betekent het dus ook dat voor heel veel mensen zo'n diersoort ook niet is weggelegd. En dat je daarmee dus ook al een hele hoop kaf van het koren scheidt. Dus dat die geen kans meer krijgen door de wetgeving.

- **Welke consequenties zou deze wetgeving voor uw winkel hebben?**

Dat, als één konijn dus een hok nodig heeft van twee vierkante meter, dat wij hier ook per konijn een hok van twee vierkante meter moeten hebben. Als je hem kleiner houdt, ben je strafbaar. Voor de dierenwinkel moet het net zo verplicht zijn als voor een particulier. Als vogels een volière nodig hebben met een vlucht van 2 meter lang dan moeten wij dat ook hier in de winkel hebben staan. Een andere manier is er niet. Het is één weg en niet uitzonderingen daargelaten. Dat kan niet.

Bijlage 8 Uitwerking interview dierenspeciaalzaak De Lange

1. Op basis waarvan kiest u uw assortiment aan huisvesting voor hamsters?

Model, sowieso de maat, kleur dat zijn eigenlijk de hoofdpunten.

- **Dus ook op basis van de behoeften van de klant?**

Het is een combinatie, altijd dier en klant.

- **Hoe belangrijk is daarbij het dierenwelzijn?**

Belangrijk.

- **Bestelt u ook kooien op basis van de vraag van de klant?**

Ja, als het mogelijk is.

- **Worden er meer kooien via de webwinkel verkocht of via de gewone winkel?**

Het merendeel is via de winkel nog.

- **Dus dan krijgt de klant ook advies erbij?**

Ja.

- **Hebben de klanten ook een bepaald beeld in hun hoofd?**

Sommige hebben wel een bepaald beeld maar sowieso krijgt de klant advies of in ieder geval vragen we of ze wel weten hoe ze het moeten doen. Dus ja, we geven dan advies.

- **Welke afmetingen adviseert u?**

Ja, dat heeft te maken met of het een kooi met verdiepingen is of een begane grond kooi dus daar zit ook weer verschil in. Maar wij vinden eigenlijk minimaal 60x40 cm het mooiste. Dan heeft de kooi verdiepingen en dan heb je dus een iets kleinere vloeroppervlakte maar daardoor dat die meer verdiepingen heeft, heeft de hamster dus meer ruimte.

- **60x40 cm voor een dwerghamster of voor een Syrische hamster?**

Dat is zeker voor een dwerghamster maar dan heeft het ook weer te maken met de tralie breedte. Want een dwerghamster heeft een dunnere tralie breedte nodig anders ontsnapt die. De veiligheid van het dier is belangrijk.

2. Waarom verkoopt u huisvesting voor hamsters die kleiner is dan de aanbevolen minimum afmetingen van het LICG ?

Ik vind 60 x 40 cm de minimale maat. Je hebt namelijk tegenwoordig zo veel speelgoed dat ze buiten de kooi kunnen gebruiken. En dan heb je niet eens zo'n grote kooi nodig. Als ze buiten de kooi speelgoed hebben dan vind ik het geen bezwaar.

- **Welke afmetingen heeft de grootste kooi die u voor hamsters verkoopt?**

Die is 90 x 60 x 80 cm en dit is een traliekooi.

3. Bent u bekend met Hamsterscaping?

Ja, we hebben een ingerichte bak in de winkel staan.

- **Ziet u daar kansen in?**

Voor de hamster zie ik het zeker. De verkoop valt tegen maar ik weet niet waarom. Er is minder vraag naar dan naar de gewone traliekooi.

4. Hoeveel hamsters/kooien verkoopt u per week/maand?

Ik denk 1 of 2.

- **Welke kooi wordt het meest verkocht?**

Dat weet ik niet. Vaak middelmaatjes. Ik heb er zeker 20 soorten dus ik weet echt niet welke het meest verkocht wordt.

- **Wat is middelmaat? 60 x 40 cm?**

Nee, iets groter.

5. Wat biedt u aan voorlichting aan nieuwe hamstereigenaren op het gebied van huisvesting? Wat adviseert u de klant?

We leggen het allemaal gewoon woordelijk uit en ze kunnen een folder meekrijgen als ze dat willen. Maar de meeste hoeven nog niet eens de folder. Toen we hamsters nog wel verkochten, kregen de klanten ook eerst voorlichting om impulsaankopen te voorkomen. We hebben eigen folders.

6. Wat is uw mening over de afmetingen van huisvesting voor hamsters?

De minimummaat vind ik groot genoeg, iets kleiner, maar dan komen we weer terug op die andere vraag. Als ze buiten hun kooi attributen hebben om mee te spelen dan is dat voldoende. En dat wordt ook gedaan maar dat ga ik niet controleren, dat kan ik niet controleren. Dan denk ik dat een

iets kleinere kooi ook geschikt is. Voor konijnen is dat wat makkelijker dan bij hamsters maar heel veel konijnen zitten overdag niet in het hok. Maar die lopen gewoon in huis rond en 's avonds moeten ze het hok in. Daar liggen ze alleen maar te slapen dus dat hoeft niet altijd zo'n groot hok te zijn. En bij hamsters idem dito. Er zijn zeker mensen die de hamster heel veel uit de kooi halen. Mijn kinderen hebben ook hamsters gehad die waren heel veel uit het hok. Ik weet niet hoeveel uur per dag maar wel heel veel eruit.

7. Vindt u de huisvesting van hamsters een probleem, en waarom?

Dat durf ik niet te zeggen hoe dat bij mensen thuis is want daar kom ik niet. Nee, eigenlijk vind ik het geen probleem. Niet dat ik weet. Dat is wat mijn ervaring is. Ik hoor daar eigenlijk geen problemen van klanten over. Maar dat heb ik ook al gezegd, ik help ongeveer 2% van de klanten die hier binnenkomen.

8. Is het opstellen van wettelijke minimum afmetingen volgens u een goede manier om het dierenwelzijn te waarborgen?

Weet je, dat is hartstikke mooi, maar ik denk dat controle beter is. Dus ga bij al die mensen langs die een hamster kopen.

• Is zo een wet volgens u haalbaar?

Ik denk niet dat een wet haalbaar zou zijn maar het is wel grappig om het te proberen. Ik zie de dierenpolitie niet thuis bij mensen aanbellen van „Heeft u een hamster? Mag ik even de kooi zien?“. Dat zie ik niet gebeuren.

Je hebt tegenwoordig veel speeltjes voor de hamster voor buiten de kooi dus dan denk ik dat de kooi minder groot hoeft te zijn. Maar als die 24 uur in de kooi zit dan moet je een grotere kooi hebben.

• Vraagt u aan de klanten of ze van plan zijn om de hamster buiten de kooi te laten lopen?

Ik vraag het wel maar ik ga het niet controleren.

• Ziet u een wetgeving als kans?

Ik vind die wetgeving goed, alleen de kans op controle, ik denk dat die 0,0 is. Dat is mijn gevoel. Ik zou niet weten wie dat moet gaan doen en wie die mensen moet gaan betalen.

• Dus u ziet beperkingen vanuit de overheid?

Ook vanuit het bedrijfsleven.

- **Is er, volgens u, voldoende draagvlak onder verkopers en kopers?**

Nee, dat denk ik niet omdat de controle niet te doen is. De verkoper wil best grotere kooien verkopen, zeker. Ik denk niet dat daar een probleem ligt. Er zijn heel veel wetten en regels in Nederland. Het probleem is alleen dat de controle daarop minimaal is omdat er gewoon geen capaciteit voor is. Het is allemaal leuk die wetten en eisen en ik ben zeker voor dierenwelzijn dus dat is niet het punt. Om het te controleren, dat het gehandhaafd blijft, dat lijkt me gewoon heel moeilijk. Ik zou niet weten hoe dat gedaan moet worden.

- **Welke consequenties zou deze wetgeving voor uw winkel hebben?**

Nul consequenties. Als onze kooien te klein blijken dan gaan die uit de winkel en we zetten alleen maar grotere neer. Ik zie het niet als probleem om het assortiment aan te passen. Maar dat is, denk ik, voor niemand. Op het moment dat die wetgeving er is, maakt mij die omloopsnelheid van iets helemaal niks uit. Er zijn meerdere producten die ik niet in de winkel wil verkopen, ook als ik weet dat ik er honderden van zou kunnen verkopen. Maar omdat ik het gewoon niet goed genoeg vind. De kwaliteit moet natuurlijk goed zijn van elk product maar als er genoeg alternatieven zijn, dan denk ik, die kwaliteit vind ik niet goed genoeg dus dan gaan we het niet verkopen.

Klein maar fijn?

In het kader van het afstuderen aan de Aeres Hogeschool Dronten is er onderzoek gedaan naar het draagvlak onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters in Nederland.

Tekst & Foto: Melanie Hollitschke

Op basis van de onderzoeksresultaten wordt geconcludeerd dat er een draagvlak is onder verkopers en kopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters die in Nederland als huisdier worden gehouden.

Richtlijnen LICG als uitgangspunt

Op basis van dit onderzoek wordt aanbevolen om de richtlijnen van het LICG aan te houden voor het opstellen van wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters. Daarnaast geeft de dierenwinkel de juiste voorlichting aan de klant waardoor impulsaankopen worden voorkomen en er goed wordt nagedacht over de behoeften van de hamster. Dit is wederom positief voor het dierenwelzijn. Ook kan de winkelier meer omzet behalen met de verkoop van grotere kooien.

Draagvlak onder verkopers

Voor het onderzoek werden vier dierenpeciaalzaken en het LICG geïnterviewd. De winkeliers geven aan dat er een hamsterkooi van gemiddeld minimaal 60 cm breed wordt geadviseerd. De meningen van dierenpeciaalzaken over wettelijke minimum afmetingen zijn over het algemeen positief of neutraal. De controle en handhaving van een wetgeving wordt als lastig ingeschat en ondernemers vinden dat het bij de winkeliers moet beginnen door goed advies te geven aan hamstereigenaren over de behoeften van een hamster.

Draagvlak onder kopers

Er is een online enquête verspreid en ingevuld door 380 hamsterhouders. Het merendeel van de hamstereigenaren huisvest de hamster in een kooi van 80 x 40 cm of groter. Bovendien is 75% van de respondenten het ermee eens dat de huisvesting van hamsters in Nederland een probleem is. Verder is 86% van de hamstereigenaren van mening dat er wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters moeten worden opgesteld.

Wetgeving in Zwitserland en Oostenrijk

Uit literatuuronderzoek blijkt dat een hamsterkooi in Zwitserland een minimale oppervlakte van 1800 cm² dient te hebben. In Oostenrijk moet een hamsterverblijf minimale afmetingen hebben van 60 x 30 x 40 cm.

Samenvattend kan worden gezegd dat er een draagvlak is onder zowel kopers als verkopers voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters. Deze wetgeving zou kunnen worden opgesteld op basis van de richtlijnen van het LICG die het dierenwelzijn waarborgen.

Bijlage 10 Checklist Schriftelijk Rapporteren

Naam: Melanie Hollitschke

Klas: 4DG

Datum: 1 juni 2018

Titel verslag: Klein maar fijn? - Het draagvlak voor wettelijke minimum afmetingen voor de huisvesting van hamsters

Nadat jij je verslag/rapport hebt gecontroleerd met behulp van deze checklist, voeg je deze toe als bijlage. Zonder de ingevulde checklist vindt er geen beoordeling plaats. De assessor controleert met deze checklist je rapport/verslag. De beoordelingscriteria die met een * zijn aangegeven, zijn de zogenaamde '*killing points*'. Indien de assessor meer dan vijf '*killing points*' heeft aangekruist, dien je het rapport/verslag op alle onvoldoende onderdelen te verbeteren. Voor de herbeoordeling moet je ook de oude versie inleveren. In het afstudeerwerkstuk zijn geen '*killing points*' toegestaan! **AANVINKEN WAT NIET IN ORDE IS!**

1. Het taalgebruik:

- ☐ Bevat niet meer dan drie grammaticale, spel- en typefouten per duizend woorden*
- Bij meer dan drie fouten per duizend woorden is het rapport/verslag afgekeurd!**
- ☐ Heeft een adequate interpunctie*
- ☐ Is afgestemd op de gekozen doelgroep (juiste stijl)*
- ☐ Laat een zakelijke en actieve schrijfstijl zien*
- ☐ Bevat geen persoonlijke voornaamwoorden*

2. Het rapport/verslag:

- ☐ Is ingebonden (hard copy)*
- ☐ Is vrij van plagiaat* (zie [onderwijsexamenregeling](#))

3. De omslag:

- ☐ Bevat de titel
- ☐ Vermeldt de auteur(s)

4. De titelpagina/het titelblad:

- ☐ Heeft een specifieke titel*
- ☐ Vermeldt de auteur(s)*
- ☐ Vermeldt de plaats en de datum*
- ☐ Vermeldt de opdrachtgever(s)*

5. Het voorwoord:

- ☐ Bevat de persoonlijke aanleiding tot het schrijven van het rapport/verslag
- ☐ Bevat persoonlijke bedankjes (persoonlijke voornaamwoorden toegestaan)

6. De inhoudsopgave:

- ☐ Vermeldt alle genummerde onderdelen van het rapport/verslag*
- ☐ Vermeldt de samenvatting en de bijlage(n)
- ☐ Is overzichtelijk
- ☐ Heeft een correcte paginaverwijzing

7. De samenvatting:

- ☐ Is een verkorte versie van het gehele rapport/verslag
- ☐ Bevat conclusies
- ☐ Bevat geen persoonlijke mening
- ☐ Is gestructureerd
- ☐ Is zakelijk geschreven
- ☐ Staat direct na de inhoudsopgave

8. De inleiding (toelichting op [intranet](#)):

- ☐ Is hoofdstuk 1*
- ☐ Beschrijft het grotere kader en aanleiding
- ☐ Beschrijft inhoudelijke achtergrondinformatie*
- ☐ Formuleert het probleem/de onderzoeksvraag*
- ☐ Vermeldt het doel*
- ☐ Bevat een leeswijzer voor het rapport/verslag*

9. Materiaal en methode:

- ☐ Beschrijft de gevolgde onderzoeksmethode
- ☐ Past bij de onderzoeksvraag/vragen*
- ☐ Beschrijft de variabelen/eenheden
- ☐ Beschrijft de methode van data-analyse

10. De (opmaak van de) kern:

- ☐ Bestaat uit genummerde hoofdstukken en (sub)paragrafen (maximaal drie niveaus)*
- ☐ Deze zijn verschillend in opmaak*
- ☐ De hoofdstukken en (sub)paragrafen hebben een passende titel
- ☐ Een hoofdstuk beslaat ten minste één pagina
- ☐ Een nieuw hoofdstuk begint op een nieuwe pagina
- ☐ De zinnen lopen door (geen 'enter' binnen een alinea gebruiken)
- ☐ De figuren zijn (door)genummerd en hebben een passende titel (onder de figuur)*
- ☐ De tabellen zijn (door) genummerd en hebben een passende titel (boven de tabel)*
- ☐ Tabellen en figuren zijn zelfstandig te begrijpen
- ☐ In de tekst zijn er verwijzingen naar figuren en/of tabellen*
- ☐ De tekst bevat verwijzing naar de desbetreffende bijlage(n)
- ☐ De tekst is ook zonder verwijzingen te begrijpen
- ☐ De pagina's zijn genummerd*

11. De discussie:

- ☐ Bevat een vergelijking met relevante literatuur
- ☐ Geeft de valide argumentatie weer
- ☐ Evalueert de gebruikte onderzoeksmethode
- ☐ Bevat een kritische reflectie op de eigen bevindingen (zie toelichting op [intranet](#))

12. De conclusies en aanbevelingen:

- ☐ De conclusies zijn gebaseerd op relevante feiten
- ☐ De aanbevelingen zijn gebaseerd op relevante feiten
- ☐ Bevatten geen nieuwe informatie*

13. De bronvermelding:

- ☐ In de tekst is conform de geldende APA-normen* (zie [intranet](#) Mediatheek)

14. De literatuurlijst:

- ☐ Is opgesteld conform de geldende APA-normen* (zie [intranet](#) Mediatheek)

15. De bijlagen:

- ☐ Zijn genummerd
- ☐ Zijn voorzien van een passende titel
- ☐ Bevatten geen eigen analyse